HOORZITTINGEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

ANTWOORDEN OP DE VRAGEN

AAN KANDIDAAT-COMMISSARIS

Rocco BUTTIGLIONE

(Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid)

Deel B – Specifieke vragen

Vragen van de parlementaire commissie LIBE

1. Neemt de kandidaat-commissaris zich voor de oriëntaties die de Europese Commissie in juni jl. over Tampere II aan de Raad heeft voorgelegd te onderschrijven of verplicht hij zich het Parlement op de hoogte te stellen van de punten die hij niet voornemens is over te nemen en de motivering daarvoor aan te geven?

Ja, ik onderschrijf van harte de eerste oriëntaties voor het nieuwe JBZ-meerjarenprogramma dat de Commissie in juni heeft ingediend. Reeds het ontwerpverslag over hetzelfde onderwerp van uw voorzitter, de heer Bourlanges, had mijn speciale aandacht. Ik zou u vooral willen feliciteren met de rangorde die u heeft aangebracht in de prioriteiten die duidelijk zijn gericht op de wensen en rechten van de burgers en volkeren van Europa. Voorts heb ik met genoegen kennis genomen van uw standpunt dat de huidige verdragen, en met name artikel 67, lid 2, volledig moeten worden benut. In mijn antwoord op vraag 3 zal ik hierop uitvoerig terugkomen.

Zoals ik al vaak heb kunnen zeggen, heb ik waardering en respect voor de huidige commissaris, de heer Antonio Vitorino, met wie ik reeds het genoegen heb gehad om te discussiëren over Tampere II. Ik ben ervan overtuigd dat hij mij volledig op de hoogte zal houden van de ontwikkelingen in de discussie over het nieuwe JBZ-meerjarenprogramma in de loop van oktober.

2. Verplicht de kandidaat-commissaris zich om in overleg met de andere leden van het College alle mogelijkheden te benutten die op grond van geldende verdragen al aanwezig zijn, om het beginsel van de

democratische vertegenwoordiging van de instellingen van de Unie te versterken?

De instellingen van de Unie moeten inderdaad allemaal zo democratisch mogelijk opereren met inachtneming van de respectieve rollen die hun in de verdragen zijn toegekend. Op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid moet in de eerste plaats, zoals hierna wordt uiteengezet (vraag 3), de toepassingssfeer van de medebeslissingsprocedure worden uitgebreid door het in artikel 67, lid 2 VEG genoemde besluit te nemen.

Verplicht de kandidaat-commissaris zich om:

3. de Raad te bewegen tot goedkeuring, uiterlijk op 5 november a.s., van het besluit dat al op 1 mei jl. had moeten worden genomen, inzake de toepassing van de medebeslissingsprocedure voor maatregelen genoemd in Titel IV van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op het punt van immigratie (art. 67 van het EG-Verdrag en Verklaring 5 bij het Verdrag van Nice)?

Ja. Zoals reeds gezegd, deel ik de mening dat de mogelijkheden die het Verdrag van Amsterdam en het Verdrag van Nice bieden zo spoedig mogelijk volledig moeten worden benut. Overeenkomstig artikel 67, lid 2 van het EG-Verdrag zou de Raad een besluit moeten nemen over de introductie van de medebeslissingsprocedure voor sommige of alle domeinen die onder titel IV vallen, waarover nog altijd unanimiteit in de Raad moet bestaan en waarover het Parlement alleen maar wordt geraadpleegd. Het beleidsterrein burgerlijk recht, dat sinds 1 februari 2003 grotendeels onder de medebeslissingsprocedure valt, laat zien hoe deze procedure ten goede komt aan het besluitvormingsproces dankzij de efficiency van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid en de democratische legitimiteit die wordt ingebracht door het Parlement als medewetgever.
De resultaten van de recente Eurobarometerenquêtes zijn duidelijk: de burgers van de EU verwachten terecht dat er zo spoedig mogelijk een gemeenschappelijk beleid wordt ontwikkeld op het punt van asiel, immigratie en grenzen. In Verklaring nr. 5 bij het Verdrag van Nice doen de lidstaten de ondubbelzinnige politieke toezegging om de procedurele maatregelen te treffen om dit mogelijk te maken.
De Raad moet nu zijn toezegging gestand doen en hoe eerder hij dit doet hoe beter.
Ik denk dat de bijeenkomst van de Europese Raad van 5 november een keerpunt zou kunnen zijn. Het akkoord over het grondwettelijk verdrag heeft laten zien dat de politieke wil bestaat om de medebeslissingsprocedure tot praktisch alle besluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid uit te breiden. Dit verdrag moet nu nog worden geratificeerd door de lidstaten. Maar in november zou de Europese Raad de Raad van Ministers moeten vragen wat er reeds kan worden gedaan onder de bestaande verdragen. Een duidelijk besluit om medebeslissing in te voeren, zou blijk geven van de gezamenlijke wens om een gemeenschappelijke aanpak te ontwikkelen en is van essentieel belang voor de tenuitvoerlegging van het nieuwe JBZ-meerjarenprogramma.

4. het Europees Parlement een feitelijk recht toe te kennen tot het stimuleren van wetgevingsinitiatieven, met name wanneer de beoogde wetgeving zich

op het terrein van het medebeslissingsrecht bevindt (art. III.234 Ontwerpgrondwet ter vervanging van art. 192 VEG)?

Krachtens het VEG kan het Europees Parlement, net als de Raad, de Commissie verzoeken passende voorstellen in te dienen (art. 192 VEG), zelfs als het desbetreffende beleidsterrein niet onder de medebeslissingsprocedure valt. Normaal gesproken geeft de Commissie gehoor aan deze verzoeken. In ieder geval moet de Commissie overeenkomstig het kaderakkoord met het EP (punt 5) een snel en voldoende gedetailleerd antwoord geven op dergelijke verzoeken.

De Europese Conventie heeft gedebatteerd over de vraag aan wie het initiatiefrecht top wetgevingsgebied zou moeten toekomen, maar heeft uiteindelijk de huidige situatie in de Grondwet bestendigd door het exclusieve initiatiefrecht aan de Commissie toe te kennen (art. I-26) en door in de Grondwet de verplichting voor de Commissie op te nemen dat zij haar antwoord op verzoek van het EP of de Raad met redenen omkleedt (art. III-332 en III-345). Aangezien de Commissie haar verantwoordelijkheden uitoefent onder de politieke controle van het Europees Parlement lijken de huidige en toekomstige bepalingen mij een samenhangend en evenwichtig geheel te vormen.

In dit verband zou ik graag erop willen wijzen dat een goede interinstitutionele programmering van de werkzaamheden van cruciaal belang is voor een samenhangend optreden van de Unie. Het verheugt mij dat in de Grondwet uitdrukkelijk wordt voorzien in het beginsel van een jaarlijkse en meerjarige programmering in overleg tussen de instellingen (art. I-26, lid 1). Naar mijn mening is het efficiënter en coherenter om de wensen van het Europees Parlement op het punt van toekomstige wetgevingsinitiatieven te bespreken en te beoordelen in de context van de discussies tussen de instellingen over de programmering in plaats van op een ad hoc basis krachtens art. III-332. In dezelfde geest acht ik het van cruciaal belang dat het Europees Parlement actief betrokken wordt bij de vaststelling van het nieuwe meerjarenprogramma op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, een basisvoorwaarde voor de effectieve tenuitvoerlegging van het programma.

5. de verwerping door het Europees Parlement niet naast zich neer te leggen, zowel wanneer het normale wetgevingsvoorstellen betreft als bij voorstellen van de Commissie die via de comitologieprocedure zijn goedgekeurd, en nu al het Besluit van de Raad nr. 468/99 (zoals voorzien in art. I.35, lid 2 van de Ontwerpgrondwet) in die zin te wijzigen?

Voor normale wetgevingsvoorstellen moet de Commissie haar initiatiefrecht blijven behouden en moet zij kunnen besluiten over de wenselijkheid en de inhoud van haar voorstellen. Als het Europees Parlement het niet eens is met het voorstel van de Commissie, dan kan het als wetgever daarop amendementen indienen.

Ten aanzien van de hervorming van de comitologie heeft de Commissie in haar gewijzigd voorstel van 22 april 2004 toegezegd om rekening te houden met de standpunten van het Europees Parlement en de Raad ingeval van bezwaren van de ene en/of de andere tak van de wetgevingsautoriteit bij alle uitvoeringsmaatregelen van algemene strekking die erin bestaan essentiële elementen uit te voeren of bepaalde elementen van een onder de medebeslissingsprocedure goedgekeurde basiswetstekst aan te passen. Bij onenigheid met de ene

en/of de andere tak van de wetgevingsautoriteit kan de Commissie dus al naar gelang het geval, rekening houdende met de standpunten van de wetgever, hetzij een wetgevingsvoorstel volgens de medebeslissingsprocedure indienen, hetzij haar oorspronkelijke ontwerpmaatregel vaststellen, hetzij een gewijzigd ontwerp vaststellen of haar ontwerpmaatregel intrekken. In alle gevallen wordt in bovengenoemd voorstel erin voorzien dat de Commissie de wetgever in kennis stelt van de redenen die haar ertoe hebben gebracht om, als communautaire executieve, de ene of de andere beslissing te nemen. Over dit gewijzigde voorstel, waarin rekening is gehouden met de amendementen in het verslag-Corbett van 3 september 2003, moet nog worden onderhandeld in de Raad.

De juridische situatie zal worden gewijzigd bij artikel I-35, lid 2 van de Grondwet, volgens welk de delegatie van de wetgevingsbevoegdheid aan de Commissie logischerwijs blijft onderworpen aan de controle van de wetgever. Dat betekent dat de wetgever de delegatie kan herroepen en/of de goedkeuring van een gedelegeerde verordening kan blokkeren.

6. de Raad voor te stellen het Parlement tenminste stelselmatig te raadplegen bij het sluiten van internationale overeenkomsten of de goedkeuring van een "gemeenschappelijk standpunt" dat valt onder de derde pijler, aangezien zelfs op nationaal niveau op deze teksten geen parlementaire controle wordt uitgeoefend en de parlementaire commissie uitvoerig te informeren en stelselmatig een standpunt te bepalen over de wetgevingsinitiatieven van de lidstaten en over de uitvoering van door de Unie genomen maatregelen?

Er zijn onder de bevoegdheid van de Gemeenschap vallende internationale akkoorden waarin belangrijke kwesties worden geregeld, zoals terugname, gerechtelijke samenwerking in burgerzaken of kwesties op het gebied van justitie en binnenlandse zaken in algemene associatie- of samenwerkingsovereenkomsten. In deze gevallen verplicht ik mij ertoe ervoor te zorgen dat het Europees Parlement volledig wordt betrokken zoals voorgeschreven in artikel 300 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. In het geval van akkoorden die meer in het bijzonder liggen op het vlak van de derde pijler en die zijn gebaseerd op de artikelen 38 en 24 van het Verdrag betreffende de Europese Unie worden de onderhandelingen geleid door het voorzitterschap van de Raad en heeft de Commissie een assisterende rol. Op dit moment is er geen juridische verplichting voor de Raad om het Parlement te raadplegen, maar uiteraard staat de Raad niets in de weg om dit wel te doen. Ik ben hier een groot voorstander van en zal de opeenvolgende voorzitterschappen van de Raad aanmoedigen om dit ook te doen. Het doet mij deugd dat in het grondwettelijk verdrag de rechten van het Europees Parlement om naar behoren hierbij te worden betrokken, worden uitgebreid.

In overeenstemming met het Interinstitutioneel Akkoord ben ik het ermee eens dat het van groot belang is dat de Commissie het Europees Parlement volledig op de hoogte blijft stellen van de initiatieven van lidstaten. Ik ben van mening dat de loyale samenwerking tussen de instellingen - een beginsel dat is vastgelegd in de verdragen - moet worden weerspiegeld door een adequate en voortdurende uitwisseling van informatie. De Unie werkt het best als alle instellingen elkaar begrijpen en in wederzijds belang gezamenlijk resultaten boeken. Natuurlijk zijn de lidstaten die de initiatieven ontplooien in een betere positie dan de Commissie om het doel en het nut van deze initiatieven uit te leggen. Als commissaris stel ik voor dat het College de huidige praktijk

voortzet, dat wil zeggen dat de Commissie systematisch haar officieel standpunt inneemt ten aanzien van wetgevingsinitiatieven van de lidstaten. Dit standpunt zou dan zowel in de parlementaire commissie als in de plenaire vergadering mondeling moeten worden toegelicht.

Wat betreft de tenuitvoerlegging op beleidsterreinen die onder de eerste pijler vallen, moeten de gebruikelijke bestaande procedures worden gevolgd met betrekking tot de wetgeving van de lidstaten ter uitvoering van goedgekeurde communautaire richtlijnen. Voor de derde pijler zou ik in aanvulling op de verslagen die de Commissie overeenkomstig diverse kaderbesluiten moet opstellen ook overwegen om de verspreiding van informatie over de tenuitvoerlegging te versterken via het scorebord, een instrument dat ik zou willen behouden onder het nieuwe meerjarenprogramma en dat ik zou willen ontwikkelen om de initiatieven in het kader van de derde pijler beter te kunnen volgen. In afwachting van de ratificatie van het grondwettelijk verdrag, waarin de gebruikelijke controlerende rol van de Commissie wordt uitgebreid tot alle aangelegenheden op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, moet ik echter onderstrepen dat de informatie over de tenuitvoerlegging van instrumenten onder de derde pijler afhankelijk is van de informatie die door de lidstaten aan de Commissie wordt verstrekt.

7. Verordening 1049/01 te wijzigen om a) de doorzichtigheid van de wetgevingsdebatten in de Raad te garanderen (zoals opgenomen in de Ontwerpgrondwet in de artikelen I.23, lid 5, I.45, lid 3, I.49, lid 2 en II.42) en b) parlementaire toegang tot en/of controle op vertrouwelijke informatie te garanderen die in behandeling is bij de instellingen en betrekking heeft op de ruimte voor vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid (zoals al gebeurt op nationaal niveau tussen parlementen en regeringen)?

Ik onderschrijf volledig het streven van het Parlement naar transparantie in de wetgevingsdebatten in de Raad. In de bestaande verdragen wordt openheid op de volgende twee manieren nagestreefd.

- Het publiek heeft toegang tot relevante documenten op basis van verordening 1049/2001; de wetgevingsdocumenten van de Raad worden dikwijls direct toegankelijk gemaakt via de website van de Raad op het internet;

- Overeenkomstig artikel 207 van het EG-Verdrag worden uitslagen van de stemmingen, stemverklaringen en verklaringen in de notulen openbaar gemaakt.

Het Ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa gaat een stap verder in de richting van openheid: in artikel 49, lid 2 wordt bepaald dat de Raad in het openbaar bijeenkomt als hij een wetgevingsvoorstel behandelt en goedkeurt. Deze bepaling zal van toepassing zijn als de Grondwet in werking treedt en hiervoor is geen wijziging van verordening 1049/2001 vereist.
Anderzijds wordt door het Parlement de kwestie aan de orde gesteld van de parlementaire toegang tot vertrouwelijke informatie op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid die in het bezit is van andere instellingen teneinde een effectieve controle te kunnen uitoefenen. Het doel van verordening 1049/2001 is het vastleggen van de beginselen en beperkingen van het recht van het publiek op toegang tot documenten zoals gegarandeerd in artikel 255 van het Verdrag. De prerogatieven van het Parlement gaan uiteraard verder dan het recht op toegang van het grote publiek. Ik zou erop willen wijzen dat er reeds specifieke regels

bestaan inzake de verstrekking aan het Parlement van vertrouwelijke informatie die in handen is van de Commissie. Deze regels zijn vervat in bijlage III van de Kaderovereenkomst die op 5 juli 2000 door de voorzitters van beide instellingen werd ondertekend.

8. het Europees Parlement en de nationale parlementen tijdens het jaarlijks debat over de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid gedetailleerder te informeren over problemen die zich voordoen bij de uitvoering en in bijzonderheden te treden over de nationale standpunten en aarzelingen en over mogelijke oplossingen om de problemen te overwinnen? Kunt U de garantie geven dat het Parlement op de hoogte wordt gehouden van de werkzaamheden in de G5-groep van lidstaten en van iedere nauwere samenwerking in het kader van artikel 40, lid 1 van het VEU?

Ja, het zou een grote eer voor mij zijn om als verantwoordelijk commissaris deel te nemen aan het jaarlijks debat in het Europees Parlement over de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Ik denk dat een jaarlijkse inventarisatie van cruciaal belang is om een gezamenlijke gedachtewisseling te kunnen houden over de bereikte doelen, de geconstateerde tekortkomingen en de prioriteiten voor de toekomst. Ik zou een dergelijk debat aangrijpen om het Parlement in kennis te stellen van mijn gedetailleerde beoordeling van de hoofdproblemen die zich hebben voorgedaan bij de instelling van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid en om mogelijke oplossingen te bespreken. Daarentegen wil ik duidelijk maken dat het niet tot mijn rol als commissaris behoort om een allesomvattend overzicht te geven van de nationale standpunten en bezwaren. Deze rol is weggelegd voor de Raad die in het jaarlijks debat wordt vertegenwoordigd door het voorzitterschap.

Dit beleidsterrein bevindt zich in een unieke groeifase en moet nauwgezet aan een democratische controle op Europees en nationaal niveau worden onderworpen. Behoud van het halfjaarlijkse scorebord zie ik als een instrument om dit proces te vergemakkelijken. Samen met mijn diensten sta ik te uwer beschikking om specifieke vraagstukken te bespreken, een aanbod dat ik graag uitbreid tot de nationale parlementen.

Zoals u weet is de G5-groep een louter informeel forum dat naar ik begrijp sommige lidstaten de mogelijkheid biedt om hun standpunten uit te wisselen over actuele vraagstukken. De Commissie neemt hieraan niet deel.

Ik zal u natuurlijk informeren over werkzaamheden die plaatsvinden in het kader van een beperkt aantal lidstaten en die in de toekomst wellicht op basis van nauwe samenwerking zullen leiden tot een mechanisme dat onder het huidige kader van de verdragen valt.

Ik denk dat dit forum nuttig kan zijn als een minderheid van lidstaten een bepaald doel niet wil nastreven, maar -dat wil ik hier wel benadrukken- alleen als een en ander geschiedt binnen het kader van de verdragen.

9. Welke maatregelen zal de kandidaat-commissaris nemen met het oog op een betere bescherming van de grondrechten als enige middel dat ervoor kan zorgen dat er een wederzijds vertrouwen ontstaat tussen de lidstaten en de burgers bij de totstandkoming

van Europa? Kan hij toezeggen dat hij de toetreding van de Europese Unie tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens zo spoedig mogelijk tot stand zal brengen?

In de eerste plaats wil ik zeggen dat ik het beschouw als een eer om verantwoordelijk te zijn voor de bescherming van de grondrechten en het burgerschap in de Europese Unie. Grondrechten en burgerschap vormen de basis voor het Europees sociaal contract. Respect voor beide zal als leidraad dienen voor al mijn activiteiten tijdens mijn mandaat als commissaris voor vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

De Unie is gebaseerd op de beginselen vrijheid, democratie, eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden en de rechtsstaat. Ik zal mijn uiterste best doen om de burgers permanent te informeren over hun rechten. Ik zal blijven ijveren voor het Handvest van grondrechten, een basistekst waarin de persoonlijke, burgerlijke, politieke, economische en sociale rechten van de burgers en ingezetenen van de Europese Unie zijn vastgelegd. De huidige Commissie heeft een mededeling gepubliceerd over artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Ik onderschrijf deze mededeling en de nadruk die daarin wordt gelegd op het voorkomen van de schending van grondrechten door middel van voorlichting, scholing en samenwerking. Ik steun het idee van een interinstitutionele dialoog in dat kader.

De toetreding van de Unie tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens zie ik als een uitvloeisel van de opname van het juridisch bindende Handvest in het grondwettelijk verdrag en als een cruciaal element voor de effectieve bereidheid van de Europese Unie om de grondrechten te beschermen. Het is tijd om voort te bouwen op het werk dat reeds in het verleden is gedaan. Hoewel eerst het grondwettelijk verdrag in werking moet treden alvorens de Unie kan toetreden tot het Verdrag voor de rechten van de mens, zal ik voorstellen dat de Commissie zo spoedig mogelijk in overleg met het Europees Parlement en de Raad het nodige voorbereidende werk doet om dit proces te bespoedigen.

10. Wat is uw programma voor het bevorderen van een cultuur van naleving van de rechten van de mens binnen de Europese Unie? Gaat u middelen en instrumenten ter beschikking stellen die een permanent debat en een permanente uitwisseling van gegevens tussen nationale en Europese wetgevers en tussen Europese hoven en constitutionele hoven in de lidstaten kunnen bevorderen, zodat de beste ervaringen en de beste praktijken kunnen worden gedeeld en referentienormen kunnen worden vastgesteld op Europees niveau?

Het besluit om het mandaat van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat uit te breiden met het oog op de oprichting van een Bureau voor grondrechten is in mijn ogen een logisch uitvloeisel van het groeiende belang van vraagstukken op het gebied van de grondrechten in de Europese Unie. Ik ben blij dat de huidige Commissie een consultatieproces op gang brengt met het Europees Parlement en het maatschappelijk middenveld ter voorbereiding van haar voorstel inzake de oprichting van dit bureau. Uiteraard zal ik kennis nemen van de standpunten terzake wanneer ik dit werk ga voortzetten. Het bureau zal een sleutelrol spelen bij de ontwikkeling van een echte cultuur van grondrechten in Europa.

Ik zal het College ook voorstellen om via het instrument van de effectbeoordeling de interne toetsing van alle wetgevingsvoorstellen te handhaven en te versterken om na te gaan of zij in overeenstemming zijn met het Handvest van de grondrechten.

Ik denk dat uitwisseling van informatie en beste praktijken tussen de lidstaten van essentieel belang is als we de dialoog over grondrechten willen bevorderen.

Ik ben bereid deze contacten aan te moedigen om de dialoog tussen Europese hoven en constitutionele hoven van de lidstaten te bevorderen.

Wat betreft de uitwisseling van informatie tussen nationale en Europese parlementsleden onderschrijf ik persoonlijk de afspraken in het Protocol over de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie dat aan het Verdrag van Amsterdam is gehecht. Bijdragen van de COSAC met betrekking tot wetgevingsactiviteiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid en grondrechten zijn van harte welkom. Ik beschouw democratische controle van essentieel belang en onderstreep de rol van de nationale parlementen in de naleving van het subsidiariteitsbeginsel bij wetgevingsvoorstellen op dit gebied, waarvoor de grondwet een versterkt mechanisme biedt.

11. Stemt u ermee in dat een vrije en pluralistische pers een essentiële voorwaarde is voor een volledige naleving van het recht van vrijheid van meningsuiting en informatie? Meent u dat de EU de politieke, morele en juridische plicht heeft er, binnen het terrein van haar bevoegdheden, voor te zorgen dat het recht van de Europese burgers op een vrije en pluralistische pers wordt nageleefd?

Ja, natuurlijk! Ik kan deze pro-democratische stelling alleen maar onderschrijven: vrije en pluralistische media zijn inderdaad een essentiële voorwaarde voor de volledige naleving van het recht van vrijheid van meningsuiting en informatie. Ik ben volledig op de hoogte van het waardevolle werk dat begin dit jaar door deze parlementaire commissie is verricht met het doel de situatie in sommige lidstaten rigoureus te evalueren en na te gaan waar er verbeteringen kunnen worden aangebracht. De Unie - en met name de Commissie - hebben de plicht om in het kader van hun respectieve bevoegdheden ervoor te zorgen dat de rechten van de EU-burgers worden geëerbiedigd. Zoals u weet, wordt zulks voorgeschreven in artikel 11, lid 2 van het Handvest van de grondrechten. In dat verband zal ik - hoewel media niet in mijn portefeuille zitten - pleiten voor een hoog niveau van eerbiediging van de rechten van de EU-burgers op dit gebied.

12. Bent u voorstander van wetgeving op Europees niveau die het politici of kandidaten verbiedt grote belangen te hebben in persorganen, dit om belangenconflicten te vermijden? Komt u met voorstellen om te garanderen dat regeringsleden hun belangen in de media niet kunnen gebruiken voor politieke doeleinden?

Deze vraag heeft betrekking op een ander belangrijk vraagstuk dat in het afgelopen mei goedgekeurde verslag van deze parlementaire commissie werd behandeld. Alle politieke actoren,

partijen net zo goed als individuen, moeten de beginselen van vrijheid en democratie en naleving van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden eerbiedigen. Als lid van het College zal ik pleiten voor maatregelen ter voorkoming van conflicten, binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Commissie. Ik denk dat de vergroting van de transparantie op het punt van de economische belangen van politieke vertegenwoordigers - inclusief eigendommen of belangen in de media - een belangrijke stap is.

13. Belooft de commissaris om, in verband met de naleving van de grondrechten, voorstellen te doen voor een Europese wetgeving ter bestrijding van racisme, antisemitisme en discriminatie? Welke activiteiten gaat u de Commissie voorstellen ter bestrijding van discriminatie en verbetering van de bescherming van minderheden, met name de Roma, waarvan er na de uitbreiding op 1 mei 9,5 miljoen in de lidstaten wonen? Komt u met voorstellen voor een middellangetermijnstrategie om programma's en beleid, die op de Roma gericht zijn en uitgaan van de eerbiediging van hun rechten, te coördineren? Bent u voorstander van een "secretariaat voor de Roma" in de Commissie?

Zoals u weet zijn er de laatste jaren vorderingen geboekt in het kader van artikel 13 van het Verdrag van Amsterdam dankzij de goedkeuring van twee antidiscriminatierichtlijnen. In dit verband zal ik het College aanmoedigen om ervoor te zorgen dat de in de communautaire wetgeving vastgelegde nieuwe rechten ook daadwerkelijk worden toegepast en nageleefd in de EU. Inmiddels zijn er inbreukprocedures ingeleid tegen lidstaten die de richtlijnen nog niet volledig hebben omgezet. Ik denk dat het actieprogramma met een budget van 100 miljoen euro ter ondersteuning van de twee richtlijnen moet worden voortgezet. Dit programma draagt zonder twijfel bij tot een beter begrip van racisme en andere vormen van discriminatie.

Volgens mij zal de oprichting van gespecialiseerde "gelijkheidsorganen" in elke lidstaat de burgers in belangrijke mate helpen om op te komen voor hun rechten. Ook zou ik graag zien dat de vijfjarige voorlichtingscampagne "Vóór diversiteit - tegen discriminatie" wordt voortgezet.

Voorts heeft de huidige Commissie reeds een voorstel ingediend voor een kaderbesluit ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat. Naar ik heb begrepen is het doel tweeledig: in de eerste plaats ervoor zorgen dat racisme en vreemdelingenhaat strafbaar worden gesteld in alle lidstaten door de invoering van effectieve, evenredige en afschrikwekkende straffen en in de tweede plaats de juridische samenwerking verbeteren en aanmoedigen door potentiële obstakels weg te nemen. Dit instrument moet nu zo spoedig mogelijk door de Raad worden goedgekeurd.

Waar ik mij in het bijzonder bewust van ben is de noodzaak om meer maatregelen te treffen ter bescherming en ter bevordering van de integratie van minderheden na de uitbreiding van de EU. Dit geldt met name voor de Roma die samen de grootste etnische minderheid in de uitgebreide Unie vormen. Ik zal het College aanmoedigen om ervoor te zorgen dat alle relevante EU-beleidsterreinen en financieringsinstrumenten efficiënt op elkaar worden afgestemd.

Ik weet dat de huidige Commissie inmiddels stappen neemt om een meer geïntegreerde aanpak te bewerkstelligen van maatregelen en financieringsinstrumenten ter bestrijding van de problemen waarmee de Roma worden geconfronteerd. In mijn ogen moeten wij ook doorgaan

om goede praktijkvoorbeelden te selecteren (uit EQUAL, ESF, PHARE, enz.) die vervolgens ten voorbeeld kunnen dienen voor andere lidstaten met een Roma-bevolking. Misschien vinden we geen oplossing voor alle problemen, maar ik kan u verzekeren dat ik de nieuwe Commissie zal aansporen om al het mogelijke te doen op het punt van het Roma-vraagstuk. Als voorbeeld zou ik het onderwijs willen noemen dat van cruciaal belang is.

14. Zult u er in de Commissie voor ijveren dat zij aandringt op overeenstemming over twee andere juridische instrumenten die een noodzakelijk onderdeel vormen van een juridisch kader voor migratie en asiel, namelijk een richtlijn over een langdurige verblijfsstatus voor vluchtelingen en personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming en een richtlijn over de minimumvoorwaarden voor terugkeer? Op welke wijze gaat u zich inzetten voor de totstandkoming van een gemeenschappelijke asielprocedure en een uniforme asielstatus, zoals beoogd in de nieuwe Grondwet (art. III-267, lid 2)?

Ja, ik geloof dat het belangrijk is om het juridisch kader voor het gemeenschappelijke asiel- en immigratiebeleid uit te breiden met een richtlijn inzake een langdurige verblijfsstatus voor vluchtelingen en personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming alsmede met een richtlijn inzake de minimumvoorwaarden voor terugkeer. De Commissie bereidt thans ontwerprichtlijnen op deze gebieden voor, in overleg met de lidstaten, en het ligt in mijn bedoeling om deze voorstellen begin 2005 aan de Raad en het Parlement voor te leggen.

Zoals ik reeds heb benadrukt in mijn antwoord op vraag 3, hoop ik dat beide voorstellen zullen worden goedgekeurd overeenkomstig de medebeslissingsprocedure. Wat betreft het voorstel over terugkeer betekent dit dat de Raad eerst moet besluiten - overeenkomstig artikel 67, lid 2 van het Verdrag en Verklaring 5 bij het Verdrag van Nice - om kwesties als bedoeld in artikel 63, lid 3, onder b) (illegale immigratie) onder de medebeslissingsprocedure te brengen.

In juli van dit jaar publiceerde de Commissie een mededeling over de enkelvoudige procedure waarin meer in het algemeen wordt uiteengezet hoe verder kan worden gewerkt aan de invoering van een gemeenschappelijke asielprocedure en een uniforme asielstatus. Met name wordt hierin gewezen op de noodzaak van een voorbereidende fase waarin de lessen worden getrokken uit de onderhandelingen over en de tenuitvoerlegging van de eerste fase van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel en wordt vastgesteld welke elementen in wetgeving kunnen worden ondergebracht. Tegelijkertijd kan bij een dergelijke aanpak worden geïnventariseerd welke elementen kunnen worden geharmoniseerd zonder wetgeving en waar een geïntensiveerde administratieve samenwerking tussen de lidstaten bij praktische vraagstukken een betere oplossing lijkt te zijn. Ik acht deze aanpak prudent, verstandig en politiek haalbaar en ben dan ook van plan deze te steunen.

15. Wat is in verband met de ontwikkeling van partnerschapsbeleid met de landen van herkomst van vluchtelingen en migranten uw standpunt over het gezamenlijk initiatief van Italië en Duitsland om opvangcentra voor migranten buiten het Europees grondgebied in te richten voor de behandeling van asielaanvragen?

In de eerste plaats zouden we het immigratiebeleid niet moeten beschouwen als een geïsoleerd initiatief, maar als een onderdeel van het algemeen beleid van de Europese Unie. Dit idee zou in onze toekomstige discussies moeten worden ontwikkeld.

De gebeurtenissen met het schip Cap Anamur zijn van grote invloed geweest op het debat over een nieuwe aanpak voor het beheer van migratiestromen, met inbegrip van geforceerde migratie. Dit incident heeft duidelijk gemaakt dat de drang van mensen om naar de EU te komen om werk en/of bescherming te zoeken een permanent gegeven is en dat de EU een duidelijke, geloofwaardige en strenge houding ten opzichte van dit vraagstuk moet ontwikkelen. Wij moeten een levensvatbaar alternatief vinden voor de clandestiene en gevaarlijke praktijken van mensensmokkelaars die een bedreiging vormen voor zowel mensen die terecht internationale bescherming zoeken en migranten die de lidstaten proberen binnen te komen op zoek naar een beter leven. Het is evident dat dit alleen maar kan geschieden in volledig partnerschap met de landen van herkomst en doorreis. Italië en Duitsland hebben laten zien dat zij vastberaden zijn om deze vraagstukken op te lossen en hebben enkele concrete suggesties in die richting gedaan. Hun ideeën zijn een waardevolle aanvulling op het lopende debat in de EU en ik kijk uit naar de nadere uitwerking van hun voorstellen alsmede naar de discussies in de Raad en het Europees Parlement over de verdiensten en de haalbaarheid van hun voorstellen.

Deze ideeën moeten overeenstemmen met en een aanvulling vormen op het tweesporenbeleid dat de Commissie tot dusver heeft gevolgd. Om deze voorstellen te kunnen realiseren moet er in de eerste plaats een gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS) worden ingesteld dat in de EU bescherming biedt aan personen die dat echt nodig hebben en tegelijkertijd de lidstaten effectieve instrumenten in handen geeft om te voorkomen dat mensen die op zoek zijn naar een beter leven maar die geen bescherming behoeven misbruik maken van het asielkanaal. Het GEAS is gebaseerd op de veronderstelling dat een gemeenschappelijk beleid moet zorgen voor een vermindering van illegale secundaire migratiestromen en moet de lidstaten in staat stellen om de gevolgen van het asiel zoeken in de EU op te vangen in een geest van solidariteit en verdeling van de lasten. Als aanvulling op deze interne dimensie van het EU-asielbeleid dient de evenwichtige aanpak die wordt uiteengezet in de mededeling van de Commissie van juni 2004 over "verbetering van de toegang tot duurzame oplossingen", waarin de rol van de EU bestaat uit de verbetering van de bescherming op internationaal niveau in volledig partnerschap met de landen in de regio. Deze aanpak is gebaseerd op een betere regulering van de toegang tot het grondgebied van de lidstaten van personen die internationale bescherming behoeven en op de versterking van de beschermingscapaciteit van de regio's van herkomst, zodat vluchtelingen een snelle en zo goed mogelijk op hun behoeften afgestemde bescherming krijgen zodat onregelmatige secundaire migratiestromen zullen afnemen.

De oorspronkelijke ideeën van de twee eerder genoemde lidstaten hebben betrekking op de specifieke situatie van de laatste landen van doorreis waar migranten en vluchtelingen verblijven alvorens zij de EU binnenkomen. Het bijzondere karakter van deze landen en de complexe problemen waarvoor zij worden gesteld vereisen een specifieke aanpak binnen het hierboven uiteengezette tweesporenbeleid. De EU zou moeten streven naar het uitbouwen van het begrip veilige derde landen dat is verwerkt in de richtlijn van de Raad over asielprocedures die binnenkort officieel zal worden goedgekeurd. Ons eerste doel zou moeten zijn om een oplossing te vinden voor de humanitaire problemen en te voorkomen dat de Middellandse Zee een "kerkhof" wordt. Er moet een levensvatbaar, legaal en veilig alternatief voor smokkelen worden

geboden aan personen die in deze omstandigheden verkeren en die bescherming behoeven en waarvoor geen integratiepotentieel bestaat in deze landen, o.a. door middel van hervestigingsschema's voor de EU. Dit beleid zou echter tegelijkertijd moeten inspelen op het gemengde migratoire karakter van de personen die op doorreis zijn in deze landen en de voorlichting over de werkelijke mogelijkheden voor migratie naar de EU moeten vergemakkelijken. De actieplannen die later dit jaar zullen worden opgesteld in het kader van het Europese nabuurschapsbeleid tussen de EU en diverse landen in Noord-Afrika bieden een belangrijk kader voor de bevordering van een beleidsdialoog over deze vraagstukken en zullen de weg effenen voor concrete samenwerking en versterkte bijstand.

Bij elke nieuwe aanpak zullen evenwel een aantal basisbeginselen in acht moeten worden genomen, in het bijzonder de volledige naleving van de internationale juridische verplichtingen van de lidstaten, waaronder de volledige en inclusieve toepassing van het Vluchtelingenverdrag uit 1951, het non-refoulementbeginsel en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Daarnaast moet bij elke nieuwe aanpak worden uitgegaan van een daadwerkelijke lastenverdeling, zowel binnen de EU als met derde landen die als opvangland dienen, in plaats van alle lasten op hun schouders te leggen. Daarom moeten de regelingen worden gebaseerd op een volledig partnerschap met en tussen de landen van herkomst, doorreis, eerste asielverlening en bestemming. Last but not least moet elke nieuwe aanpak een aanvulling vormen op en niet in de plaats komen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel en het legitieme recht van personen om individueel en spontaan asiel te zoeken in de EU-lidstaten.

16. Hoe gaat u initiatieven ontwikkelen voor legale migratie en de integratie van legale migranten, ervan uitgaande dat legale mogelijkheden voor migratie de druk op het asielstelsel kunnen verlichten en gunstige gevolgen kunnen hebben voor degenen die werkelijk internationale bescherming nodig hebben? Zegt de commissaris toe zonodig via de vaststelling van Europese quota de legale immigratie te bevorderen, en tegelijkertijd de integratie van de immigranten te stimuleren zoals wordt bepleit door de nieuwe rechtsgrondslag die in het grondwettelijk verdrag wordt genoemd (art. III-267, lid 4)?

Ik denk dat het heel belangrijk is om het hiaat in de EU-wetgeving op het punt van legale immigratie op te vullen door een gemeenschappelijk kader op te stellen voor de toelating van arbeidsmigranten. In het nieuwe grondwettelijk verdrag blijven de lidstaten evenwel het recht houden om te bepalen hoeveel onderdanen van derde landen zij willen toelaten en dus is elk voorstel voor Europese quota uitgesloten. Ik zou er echter op willen wijzen dat in een recente studie van de Commissie naar de relatie tussen legale en illegale migratie is gebleken dat nationale quota via andere maatregelen kunnen worden ingezet ter verbetering van het beheer van de migratiestromen.

Ik ben er sterk van overtuigd dat EU-initiatieven op het gebied van legale migratie moeten worden geflankeerd door een krachtig integratiebeleid. Toelating en integratie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten elkaar versterken. De lidstaten kunnen leren van de ervaringen van anderen op dit gebied en de Commissie werkt nauw samen met de lidstaten om de uitwisseling van informatie en beste praktijken te verbeteren. In lijn met het nieuwe grondwettelijk verdrag zou het nationaal integratiebeleid moeten worden ontwikkeld binnen een

Europees kader en daarom doet het mij deugd dat het Nederlands voorzitterschap met de steun van de Commissie werkt aan een definitie van gemeenschappelijke basisbeginselen voor integratie.

Ook zal ik steun blijven geven en faciliteiten creëren voor het netwerken tussen alle belanghebbenden op het gebied van integratie en de uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten bevorderen. Het ligt in mijn bedoeling om speciale prioriteit toe te kennen aan een verhoging van de deelname van immigranten aan de arbeidsmarkt, het bevorderen van integratiecursussen, het bespreken van de problematiek van de toenemende diversiteit van bevolkingsgroepen in Europese steden en de ontwikkeling van een dialoog met migrantenorganisaties.

Uiteraard is dit alles alleen maar mogelijk als in de nieuwe financiële vooruitzichten vanaf 2007 hiervoor de nodige middelen worden gereserveerd.

17. Zal de kandidaat-commissaris, in het licht van de verwerping door het EP van het Italiaans initiatief inzake gemeenschappelijke vluchten, steun blijven geven aan het voorstel voor het treffen van voorbereidingen voor de financiering van terugkeer, dat wil zeggen een financiering zonder rechtsgrondslag?

Een mechanisme voor financiële solidariteit ter ondersteuning van het terugkeerbeleid is consistent met een coherente, allesomvattende en evenwichtige aanpak van het migratiebeleid en garandeert de geloofwaardigheid van het beleid inzake legale immigratie. Ik zal dit beleidsinitiatief blijven verdedigen, in lijn met de beleidslijn van de huidige Commissie, en zou dit beleid ontwikkelen in partnerschap met de Raad en het Parlement en natuurlijk met de betrokken derde landen. Het voorstel van de Commissie voor voorbereidende maatregelen in 2005 en 2006 (met een budget van jaarlijks 15 miljoen euro) ter ondersteuning van een gemeenschappelijk terugkeerbeleid door het financieren van specifieke programma's is een eerste stap in de ontwikkeling van een specifiek communautair financieel instrument. Het idee van een dergelijk instrument werd bekrachtigd door de Europese Raad in Thessaloniki en in Brussel waar de Commissie werd gevraagd om initiatieven op dit gebied te nemen.

Dit instrument behoeft natuurlijk een permanente rechtsgrond en moet in het kader van de nieuwe financiële vooruitzichten vanaf 2007 worden geïntegreerd in de kaderprogramma's op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. De huidige voorbereidende acties zijn bedoeld om zowel de inhoud als de procedurele en financiële mechanismen van dit permanente instrument beter te evalueren alsook om een complementariteit tot stand te brengen met andere instrumenten zoals het AENEAS-programma voor samenwerking met derde landen. Ik weet dat deze voorbereidende actie een aanzienlijk budget vergt, maar ben van mening dat het gezien de complexiteit van het probleem beslist noodzakelijk is.

De geïntegreerde terugkeerprogramma's moeten de diverse fasen van het proces bestrijken om de duurzaamheid van de terugkeer te garanderen. Ik stel voor deze programma's toe te passen op zowel vrijwillige als gedwongen terugkeer. Graag zou ik willen benadrukken dat dit initiatief dient ter ondersteuning van de EU-wetgeving, aangezien ik de Commissie zal voorstellen om begin 2005 een ontwerprichtlijn in te dienen over gemeenschappelijke normen voor terugkeer.

Ook op dit terrein acht ik het noodzakelijk dat vroegtijdig wordt overgegaan op de medebeslissingsprocedure door middel van toepassing van artikel 67, lid 2 VEG.

18. Op welke wijze gaat u ervoor zorgen dat bij partnerschapsovereenkomsten met derde landen over migratie en asiel naar behoren rekening wordt gehouden met de noodzaak tot eerbiediging van de rechten van vluchtelingen en anderen die internationale bescherming nodig hebben, bijvoorbeeld door het bevorderen van de naleving van de mensenrechten in de landen van herkomst en het ontwikkelen van capaciteit voor doeltreffende bescherming in de eerste asiellanden? Hoe ziet hij verdere mogelijkheid voor hervestiging in Europa?

De bevordering van de mensenrechten en de consolidatie van de democratie zijn hoofddoelen van het extern beleid van de EU. Daarom zijn zij een zelfstandig onderdeel van het fundament waarop de EU haar allesomvattend extern beleid inzake asiel en migratie baseert. Om nog meer nadruk te leggen op het belang van deze twee doelen werden de eerbiediging van de democratische beginselen en de rechtsstaat alsmede van de rechten van minderheden en de fundamentele vrijheden gedefinieerd als een essentieel element van het in maart 2004 goedgekeurde AENEAS-programma, dat voorziet in bijstand aan derde landen op het gebied van migratie en asiel.

Meer in het bijzonder op het punt van asiel steun ik de evenwichtige aanpak van de Commissie die wordt uiteengezet in haar mededeling van juni 2004 over de verbetering van de toegang tot duurzame oplossingen, waarin een schets wordt gegeven van de rol van de EU bij de verbetering van de internationale bescherming in volledig partnerschap met landen in de regio. Deze aanpak is enerzijds gebaseerd op een betere regulering van de toegang tot het grondgebied van de lidstaten van personen die internationale bescherming behoeven en aan de andere kant op de versterking van de beschermingscapaciteit van regio's van herkomst die de toegang van vluchtelingen tot effectieve bescherming zo snel en zo goed mogelijk willen vergemakkelijken om zo de onregelmatige secundaire stromen in te dammen.

Ik deel de mening van de Commissie dat het best vooruitgang kan worden geboekt met regionale beschermingsprogramma's van de EU ter bevordering van een betere bescherming in de regio in kwestie. Doel is het vinden van wegen waarlangs de EU langdurige vluchtelingensituaties kan verbeteren en uiteindelijk kan oplossen.

Deze programma's zijn praktisch, operationeel en gericht op verandering ter plekke. De huidige Commissie heeft aangegeven dat zij wil beginnen met een experimenteel regionaal beschermingsprogramma van de EU, gericht op een door de Commissie uit te kiezen vluchtelingensituatie, in nauwe samenwerking met de UNHCR en in overleg met de Raad, met een actieplan in juli 2005 en een volwaardig regionaal beschermingsprogramma van de EU in december 2005, een werkplan dat ik zou willen ondersteunen. In de mededeling van juli 2004 wordt ook voorgesteld om een vestigingsplan op EU-niveau op te stellen als belangrijk onderdeel van de regionale beschermingsprogramma's van de EU. Een dergelijk plan, dat waar nodig kan worden ingezet, kan bijdragen tot een meer ordelijke en gereguleerde binnenkomst in de EU van personen die internationale bescherming behoeven en kan flexibel en gericht worden toegepast.

De huidige Commissie heeft gewezen op de noodzaak om in juli 2005 met een voorstel voor een dergelijk plan te komen en ik steun dat initiatief volledig.

19. Welke stappen neemt u om de controle op de lidstaten inzake de nakoming van hun verplichtingen tot uitvoering van de thans bestaande communautaire wetgeving inzake asiel hoog op de agenda te plaatsen? Gaat u binnen de bevoegdheden van de Commissie pro-actief optreden en bijvoorbeeld zonodig juridische actie ondernemen tegen lidstaten die niet naar behoren voldoen aan hun verplichtingen om communautaire richtlijnen om te zetten en uit te voeren? Gaat u gebruik maken van het recht van de Commissie om wijzigingen of nieuwe wetgeving voor te stellen als bij controle blijkt dat het bestaande communautaire rechtskader inzake bescherming van vluchtelingen en asiel onvolkomenheden en lacunes vertoont?

Ik acht het van het grootste belang dat controle uitgeoefend wordt op de uitvoeringsmaatregelen van de lidstaten op het gebied van immigratie en asiel. Ik denk dat meer transparantie noodzakelijk is. Om dit te bereiken denk ik aan een tweeledige aanpak.

In de eerste plaats zou ik pro-actief te werk gaan. De Commissie moet via contactcomités een reeks bijeenkomsten beleggen met experts van de lidstaten om hen bij te staan bij de correcte uitvoering van de wetgeving en eventuele interpretatieverschillen weg te nemen. De instelling van contactcomités voor elk belangrijk juridisch instrument biedt de lidstaten en de Commissie een structureel platform voor het bespreken van praktische oplossingen op het gebied van de tenuitvoerlegging. Deze aanpak is gericht op zo groot mogelijke assistentie voor de lidstaten bij de tenuitvoerlegging en toepassing van de communautaire wetgeving. Deze comités zouden daarom regelmatig moeten bijeenkomen vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor toepassing, maar ook daarna om te delibereren over de interpretatie van de wetgeving en over een beter gecoördineerde aanpak.

In de tweede plaats zal ik erop toezien dat er een strikte controle wordt uitgeoefend door de Commissie als hoedster van de Verdragen op de omzetting van EU-wetgeving op het gebied van immigratie en asiel. Hierbij zullen de gebruikelijke procedures voor de verificatie van de correcte uitvoering van juridische instrumenten van de EU worden gevolgd. Mocht in dit proces blijken dat een lidstaat ernstige inbreuken maakt, dan zal ik niet aarzelen om de Commissie voor te stellen de zaak voor het Hof van Justitie te brengen. Ik denk dat de huidige Commissie deze zomer terecht heeft besloten om 14 gevallen van niet-omzetting door lidstaten van richtlijnen op het gebied van immigratie en asiel bij het Hof van Justitie aanhangig te maken.

Ik kan u ook verzekeren dat als bij controle blijkt dat er ernstige onvolkomenheden en lacunes voorkomen in de krachtens artikel 63 goedgekeurde wetgeving inzake minimumnormen ik gebruik zal maken van het initiatiefrecht van de Commissie om wijzigingen voor te stellen.

20. Welke maatregelen overweegt de Commissaris om de gemeenschappelijke buitengrenzen van de Unie minder poreus te maken? Hoe ziet hij de rol van het in oprichting zijnde Agentschap voor de buitengrenzen en wat is

zijn standpunt over de eventuele toekomstige rol van dergelijke bureaus bij de controle van zee- en luchtgrenzen?

Ik verwacht dat het agentschap de hoeksteen zal worden van een werkelijk geïntegreerd beheer van de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie en ik zou willen onderstrepen dat het agentschap zelf is bedoeld om de solidariteit tussen de lidstaten en de Gemeenschap bij de uitvoering van deze belangrijke taken te verbeteren en te versterken. In deze context denk ik uiteraard dat het nuttig zou zijn als het agentschap gaat samenwerken met de nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en de douanecontrole. Wat betreft de toekomstige rol van agentschappen voor de controle van zowel zee- als luchtgrenzen wil ik erop wijzen dat het Agentschap voor de buitengrenzen bevoegd is voor alle buitengrenzen. Het agentschap zal een aantal gespecialiseerde bureaus oprichten die verantwoordelijk zijn voor land-, lucht- en zeegrenzen en onder andere zullen worden belast met operationele activiteiten. Daarom hoeven er geen andere agentschappen te worden opgericht voor de bewaking van zee- en luchtgrenzen.

De Commissie bereidt thans de oprichting voor van dit agentschap, dat naar verwachting begin 2005 met zijn werkzaamheden zal aanvangen. De eerste twee jaren, totdat de volgende Financiële Vooruitzichten in 2007 van kracht worden, zullen echter een "opwarmingsperiode" zijn voor het agentschap, waarin moet worden gezocht naar nieuwe wegen om de samenwerking bij de controle op de buitengrenzen en de terugkeer van illegaal in de Europese Unie verblijvende onderdanen van derde landen te verbeteren. Vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe Financiële Vooruitzichten in 2007 zou ook moeten worden gewerkt aan een grotere solidariteit en een betere lastenverdeling op communautair niveau op het gebied van de externe grensbewaking. In dit verband zou een deel van de extra financiële middelen voor VVR moeten worden gesluisd naar de ontwikkeling van de capaciteit en de intensivering van de operaties van het agentschap in het wederzijds belang van alle lidstaten. In die toekomstige fase zou kunnen worden gekeken naar mogelijke nieuwe taken voor het agentschap (bijvoorbeeld de uitvoering van de Schengenevaluaties en het beheer van grootschalige IT-systemen). Volgens de mededeling over de Financiële Vooruitzichten in 2007-2013 van 14 juli 2004 zal worden onderzocht of het haalbaar is om het Agentschap voor de buitengrenzen in te zetten als coördinatiebasis om te zorgen voor samenwerking tussen alle voor het grensbeheer bevoegde instanties.

21. Hoe gaat de kandidaat-commissaris samenwerken met de lidstaten en de anti-terrorisme coördinator om ervoor te zorgen dat de Unie ten uitvoering zal brengen wat zij heeft toegezegd en welke maatregelen zal de Commissaris nemen om een doeltreffende samenwerking tot stand te brengen tussen de lidstaten en tussen de Unie en derde landen, met name de VS? Houdt de Commissie op al haar beleidsterreinen rekening met de bezorgdheid over het terrorisme en gaat zij, zowel intern als extern, een coherente samenwerking ontwikkelen om deze kwestie aan te pakken? Welke maatregelen overweegt de kandidaat-commissaris om slachtoffers van het terrorisme te helpen?

Ik zal de Commissie voorstellen om actief te blijven bijdragen aan het werk van de Raad, in nauwe samenwerking met de secretaris-generaal van de Raad/Hoge Vertegenwoordiger van het EBVB en de antiterrorismecoördinator van de Raad. Bijzondere aandacht zal moeten worden gegeven aan de tenuitvoerlegging van de maatregelen die worden voorgesteld in het actieplan ter bestrijding van terrorisme - waarin meer dan 100 acties worden opgesomd - met prioritaire aandacht voor de financiering van terrorisme, de gevolgen van terrorisme en de bescherming van kritische infrastructuur. Naar ik heb vernomen zijn de heer De Vries en de Commissiediensten het eens geworden over de praktische uitvoering van de werkzaamheden in de komende maanden. De door mijn DG gecoördineerde interdienstengroep van de Commissie zal verslagen opstellen over deze drie onderwerpen. De Raad zal behulpzaam zijn bij de integratie van deze verslagen in één enkel verslag aan de Europese Raad in december. Op lange termijn zal de Commissie ook aandacht moeten besteden aan de dieper liggende oorzaken van terrorisme.

Meer in het algemeen heeft de Commissie met het oog op de coördinatie van het intern en extern beleid reeds een werkgroep op hoog niveau ingesteld bestaande uit de directeuren-generaal die moeten zorgen voor samenhang in ons beleid. Ik zal nauw samenwerken met de commissaris voor extern beleid en de andere collega's. Er zijn diverse mechanismen ontwikkeld om antiterrorisme volledig te integreren in het extern beleid van de EU. Overeenkomsten met derde landen bieden een kader voor allesomvattende strategieën die ertoe kunnen bijdragen de onderliggende oorzaken van terrorisme weg te nemen. Als logisch voortvloeisel bevatten nieuwe akkoorden standaard een antiterrorismeclausule waarin wordt voorzien in speciale technische bijstand voor de tenuitvoerlegging van relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad. Ook ontwikkelingsbijstand en politieke dialoog spelen een belangrijke rol.

Wat de samenwerking met de VS betreft wil ik twee overeenkomsten VS-Europol en de overeenkomsten EU-VS over wederzijdse juridische bijstand en uitlevering noemen. Vooral de laatste twee akkoorden zijn een historisch precedent en geven blijk van de kracht van de transatlantische solidariteit, vooral als het gaat om de bestrijding van terrorisme. De voortdurende samenwerking met de VS wordt gegarandeerd door middel van de diverse dialogen EU-VS in het kader van de nieuwe transatlantische agenda. De onlangs ingestelde politieke dialoog EU-VS over grensbewaking en transportbeveiliging, die mede wordt geleid door mijn directeur-generaal, is een goed voorbeeld van gerichte samenwerking.

Solidariteit tussen de lidstaten moet ook gestalte krijgen in de gemeenschappelijke zorg voor onze burgerslachtoffers. Ik stem van harte in met de steun van het Europees Parlement voor de slachtoffers van terrorisme in de vorm van een nieuwe begrotingslijn voor een proefproject. De Commissie bestudeert op dit moment de ingediende voorstellen. Na de terroristische aanslagen in Madrid verzocht de Europese Raad de Commissie om ervoor te zorgen dat in de begroting 2004 snel geld werd vrijgemaakt voor steun aan de slachtoffers van terrorisme. Ik verplicht mij ertoe te zoeken naar wegen om het solidariteitsmechanisme ter compensatie van de slachtoffers van terrorisme vaker te kunnen inzetten. Het EP zal hiervan regelmatig op de hoogte worden gehouden.

22. <u>Verplicht de Commissie zich ertoe een Europees veiligheidsplan te zullen ontwikkelen op basis van de nationale veiligheidsplannen en haar rechtstreekse interventies, zowel op het niveau van de instellingen als op dat van de agentschappen (Europol, Eurojust, de toekomstige Europese</u>

aanklager) tot een strikt minimum te beperken? En voorts communicatie- en informatie-uitwisselingsnetwerken op te richten voor veiligheids-doeleinden (bijvoorbeeld een Europees strafregister) en ervoor te zorgen dat in geval van samenwerking tussen inlichtingendiensten, deze zich afspeelt onder de democratische controle van het Europees Parlement, van de nationale parlementen en van de Europese rechters? Zegt de kandidaat-commissaris toe zo spoedig mogelijk een rechtsgrondslag vast te stellen en een efficiënte informatie en betrokkenheid van het EP te garanderen, met name bij de vaststelling van veiligheidsonderzoeks-projecten waarmee meerdere miljoenen euro's gemoeid zijn (PASR-2004)?

Ik ben het ermee eens dat in reactie op de terroristische aanslagen in Madrid eerder dit jaar de ontwikkeling van een Europees veiligheidsplan een idee is dat aandacht behoeft. De ontwikkeling en tenuitvoerlegging van een Europees veiligheidsplan zal natuurlijk voor een groot deel afhangen van de bijdragen van de lidstaten. Ik ben er echter van overtuigd dat de uitwisseling van informatie over en het inzicht in criminele dreigingen op het niveau van de Unie van levensbelang is. Aangezien Europol als enige in de positie is om informatie uit alle 25 lidstaten te analyseren, moet het hierin een cruciale rol spelen. Met dit doel voor ogen zal een van mijn hoofddoelstellingen de ontwikkeling zijn van het concept van informatiegestuurde wetshandhaving teneinde de Raad in staat te stellen zijn besluiten te nemen op basis van accurate strategische en operationele evaluaties van Europol. Ook Eurojust moet hierin een sleutelrol vervullen. Een en ander wil niet zeggen dat ik Europol of Eurojust in de plaats wil stellen van nationale wetshandhavingsorganen. Voor mij is hun rol belangrijk, maar complementair.

Een betere uitwisseling van informatie en geheime inlichtingen is van essentieel belang. Ik denk dat de terughoudendheid van de lidstaten om ten volle mee te werken aan de uitwisseling van geheime inlichtingen wordt ingegeven door een gebrek aan wederzijds vertrouwen en het ontbreken van een Europese visie op een collectieve dreiging. Er is behoefte aan een Europese inlichtingenpolitie die moet zorgen voor een goede balans tussen enerzijds de uitbreiding van de nodige middelen voor wetshandhavingsorganen ter bestrijding van terrorisme en ernstige misdrijven, in de wetenschap dat geheime inlichtingen in vertrouwen kunnen worden uitgewisseld, en anderzijds een gegarandeerde bescherming van gegevens en fundamentele rechten door gerechtelijke en parlementaire controle. De instandhouding van een dergelijke balans zal voor mij een richtsnoer zijn. Hetzelfde beginsel zou ook ten grondslag moeten liggen aan de toekomstige ontwikkeling van een koppeling tussen databanken met misdrijven en regels inzake de bescherming van persoonlijke gegevens in de sfeer van judiciële en politiële samenwerking.

Ik ben van mening dat het EP hierbij een rol moet spelen.

De Voorbereidende Actie op het gebied van veiligheidsonderzoek (PASR) - waarvoor zoals u weet geen rechtsgrond noodzakelijk is - is in 2004 van start gegaan en zal tot 2006 duren. De actie is bedoeld om de weg te effenen voor het door de Gemeenschap gefinancierde "Europese Veiligheidsonderzoeksprogramma" (ESRP) dat volgens plan in 2007 zal worden gelanceerd. De voorbereidende actie is van start gegaan na de consultatie van vele betrokkenen, waaronder vertegenwoordigers van het Europees Parlement.

In de toekomst zou het EP meer moeten worden betrokken bij de controle op deze actie. Ik zal nauw samenwerken met mijn collega die belast is met het veiligheidsonderzoek en pleiten voor de opname van het ruimer opgezette ESRP (2007-2013) in het 7de kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (FP7).

23. Belooft de kandidaat-commissaris te streven naar hoge beschermings-normen voor het privé-leven en persoonsgegevens op alle terreinen waarop de Unie werkzaam is, door middel van een herziening van strategieën voor het stelselmatige en disproportioneel verzamelen van persoonsgegevens bij privé-personen (zoals door het Parlement vermeld in zijn resolutie van 31 maart 2004)? Zegt hij toe zo spoedig mogelijk te komen met een voorstel voor een kaderbesluit met normen voor de gegevensbescherming in de derde pijler en een voorstel voor de oprichting van een comité als Europese autoriteit bestaande uit nationale autoriteiten (die op communautair niveau zijn verenigd in de groep waarvan sprake is in art. 29 van Richtlijn 95/46)?

Ik zal mij houden aan een juiste balans tussen legitieme wetshandhaving en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in overeenstemming met de Verdragen en het EU-Handvest van de grondrechten. Er bestaan reeds hoge Europese normen voor de bescherming van de fundamentele rechten van het individu, in het bijzonder hun recht op privacy. De Commissie moet erop toezien dat deze bepalingen naar behoren in acht worden genomen.

Daarentegen kunnen wij er niet aan voorbijgaan dat de dreiging van het internationaal terrorisme en van internationale misdaad onze veiligheid ernstig in gevaar brengt. In de verklaring van de Raad over terrorisme van 25 maart 2004 werd gevraagd om maatregelen op het gebied van de verzameling van gegevens en de vergemakkelijking van de uitwisseling van gegevens. Om hieraan gehoor te geven, moeten er voorwaarden worden gecreëerd voor het toegankelijk maken van relevante en noodzakelijke gegevens en informatie voor de wetshandhavingsautoriteiten in de EU, gebaseerd op gemeenschappelijke normen, inclusief de bepalingen inzake gegevensbescherming.

Het is de plicht van de EU om stabiliteit en veiligheid tot over onze grenzen te bevorderen. Maar net als in ons intern beleid moet het verzamelen van persoonsgegevens binnen de perken blijven en met de nodige waarborgen worden omgeven.

De bescherming van persoonsgegevens in de derde pijler heeft prioriteit. De voorbereiding van een wetsvoorstel met normen op dit gebied is opgenomen in het werk- en wetgevingsprogramma van de Commissie voor 2004. Een algemene wet bestaat er niet, aangezien richtlijn 95/46/EG niet van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens door overheidsdiensten die belast zijn met de wetshandhaving uit hoofde van titel VI van het VEU. Wij moeten daarom uitgaan van de speciale regels inzake gegevensbescherming voor Schengen, Europol, Eurojust en het douane-informatiesysteem. Voorstellen op dit gebied moeten worden ontwikkeld in overleg met de lidstaten en Europol en Eurojust.

De instelling van een speciale autoriteit moet niet worden verward met de werkgroep van artikel 29 die werd opgericht bij richtlijn 95/46/EG en die geen superviserende maar slechts een adviserende taak heeft. De samenwerking met de nationale autoriteiten zal moeten worden verbeterd.

24. Op 31 maart 2004 heeft het Parlement in een resolutie over de bescherming van persoonsgegevens van luchtreizigers de Commissie verzocht een halt toe te roepen aan de initiatieven om een centraal Europees beheer in te stellen van gegevens uit de dossiers van luchtreizigers. Vervolgens heeft het Europees Parlement besloten zowel het besluit van de Commissie als de door de Raad gesloten overeenkomst voor de rechter aan te vechten. Intussen zet de Commissie de onderhandelingen in het kader van de ICAO (Internationale Organisatie voor de Burgerluchtvaart) voort, blijkbaar met het doel om via een multilaterale overeenkomst een blokkade van een bilaterale overeenkomst tussen de Unie en de VS te omzeilen. Is de kandidaat-commissaris niet van mening dat de Commissie de onderhandelingen in het kader van de ICAO dient op te schorten zolang het Hof geen uitspraak heeft gedaan over de door het EP aanhangig gemaakte kwesties? En acht hij het niet noodzakelijk dat het beginsel van de loyale samenwerking tussen de instellingen en de vertrouwensband die de betrekkingen tussen het Parlement en de Commissie moeten kenmerken, gehandhaafd moeten blijven?

Ik ben mij ervan bewust dat er een verschil van mening bestaat tussen het Parlement enerzijds en de Commissie en de Raad anderzijds met betrekking tot de juistheid van het besluit over een internationale overeenkomst over de overdracht van PNR-data aan de VS, dat wordt aangevochten voor het Hof van Justitie. Uiteraard zal de Commissie niet vooruitlopen op het toekomstige vonnis van het Hof in deze zaak.

Hoewel dit geen terrein is dat onder de directe verantwoordelijkheid van de commissaris voor veiligheid, vrijheid en rechtvaardigheid valt, ben ik van mening dat de Commissie zichzelf niet buiten de ontwikkelingen kan houden in andere gremia, zoals de ICAO. Onze lidstaten behoren tot de 188 verdragsluitende partijen van de ICAO. Het is ook in het belang van het Europees Parlement dat het standpunt van de Europese Unie wordt verdedigd in discussies binnen de ICAO.

Hoe dan ook zal ik samen met mijn collega's die verantwoordelijk zijn voor vervoer en voor de interne markt ernaar streven dat er bij de initiatieven en/of activiteiten van de Commissie rekening wordt gehouden met belangrijke publieke belangen, zoals beveiliging tegen terrorisme en andere serieuze bedreigingen en tegelijkertijd wordt gestreefd naar een beperking van de gevolgen voor de rechten van passagiers en luchtvaartmaatschappijen tot een strikt minimum.

25. Zegt de kandidaat-commissaris toe zich via passende initiatieven in te zetten voor een betere kwaliteit van de rechtsspraak in Europa, zowel wat

betreft het burgerlijk recht (dat verder moet gaan dan zaken van grensarbeiders) als het strafrecht, en met name een minimumgarantie te bieden aan verdachten zodat aarzelingen van lidstaten bij de tenuitvoerlegging van het Europees arrestatiebevel en andere maatregelen van wederzijdse erkenning kunnen worden weggenomen?

Ja. Het burgerlijk recht is een terrein waarop actie van de Gemeenschap direct kan inspelen op de dagelijkse zorgen van de burger. In mijn ogen is de realiteit dat de eerste verantwoordelijkheid bij de lidstaten zelf ligt, maar de nationale rechtsstelsels werken niet onafhankelijk van elkaar -en kunnen dat ook niet- in een Europese Unie zonder interne grenzen waar mensen en kapitaal vrijelijk kunnen bewegen. De uitdaging voor de EU is te zorgen voor een efficiënte koppeling tussen deze stelsels en ervoor te zorgen dat zij beantwoorden aan de hoogste kwaliteitsnormen wanneer zij gezamenlijk moeten optreden. Ik ben van plan om verder te werken aan wederzijdse erkenning en dit uit te breiden tot nieuwe terreinen en om ook de geleidelijke afschaffing van het exequatur te bewerkstelligen. Voorts zal ik ervoor ijveren dat de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van gerechtelijke vonnissen ook wordt gegarandeerd.

Met betrekking tot strafrechtzaken, en in het bijzonder het recht op verdediging, zal ik mij inzetten voor de verdere ontwikkeling van een beleid ter uitvoering van de in Tampere gemaakte toezegging om maatregelen uit te werken ter bestrijding van de misdaad met inachtneming van de vrijheden en de wettelijke rechten van individuen. De procesregels moeten in de hele EU dezelfde garanties bieden, zodat de lidstaten vertrouwen kunnen hebben in elkaars strafrechtsysteem, een noodzakelijke voorwaarde om instrumenten zoals het Europees arrestatiebevel naar behoren te laten functioneren. Ik zou graag zien dat de Raad zijn goedkeuring hecht aan het bestaande voorstel voor een kaderbesluit over bepaalde procedurele rechten die van toepassing zijn op strafrechtzaken in de hele Europese Unie. Hierop zou ik dan willen voortbouwen door onderzoek naar minimale onderbouwde waarborgen, zoals het zwijgrecht en een gemeenschappelijke Europese definitie van een veroordeling bij verstek. Dit werk is van wezenlijk belang om wederzijdse erkenning te vergemakkelijken. Als de instrumenten eenmaal van kracht zijn, zou ik pleiten voor een gedegen evaluatie om na te gaan of de lidstaten niet alleen maar lippendienst bewijzen aan het ideaal van adequate waarborgen, maar deze in de praktijk ook allemaal bieden.

26. Hoe gaat u ervoor zorgen dat het geplande Agentschap voor mensenrechten een doeltreffend instrument wordt voor de controle op de naleving in heel Europa van de hoogste normen voor de mensenrechten, zoals bijvoorbeeld de rechten van verdachten en beklaagden in rechtsgedingen?

Ik ben van plan om alles in het werk te stellen om het besluit van de vertegenwoordigers van de lidstaten in het kader van de Europese Raad bijeen om het mandaat van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat uit te bouwen en hiervan een Agentschap voor fundamentele rechten te maken.

Ik weet dat de huidige Commissie een publieke discussie op gang heeft gebracht met alle belanghebbenden bij het toekomstige agentschap. Ik steun deze aanpak bij een dergelijk belangrijk en gevoelig project van harte. Deze openbare discussie - waaraan ik ook actief zal

deelnemen - moet de volgende Commissie in staat stellen om de taken en verantwoordelijkheden van het nieuwe agentschap af te bakenen. Mijns inziens moet het agentschap een sleutelrol in de Unie gaan vervullen om de naleving van de fundamentele rechten in het kader van de bevoegdheden van de Unie te bevorderen en tegelijkertijd te voorkomen dat werk dat al heel goed door andere instellingen zoals de Raad van Europa wordt gedaan, opnieuw wordt gedaan. Van cruciaal belang hierbij is dat het agentschap onafhankelijk opereert van de instellingen van de Unie, de lidstaten en ook van NGO's, dat het over voldoende financiële en personele middelen zal beschikken, dat het betrouwbare en vergelijkbare gegevens verzamelt, dat het opereert als een platform voor de uitwisseling van goede praktijken tussen de lidstaten en dat het adviezen uitbrengt die de instellingen en de lidstaten - en in het bijzonder de wetgevers - helpen bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden.

Ten aanzien van de hoge normen op het punt van de rechten van verdachten en beklaagden in het bijzonder zal ik beslist ijveren voor de goedkeuring van het reeds bestaande voorstel van de Commissie voor een kaderbesluit over bepaalde procedurele rechten in strafzaken. Er zijn specifieke voorstellen inzake het recht op juridische bijstand, het recht op vertolking en vertaling voor beklaagden die de procestaal niet begrijpen en het recht op speciale maatregelen voor personen die de procesgang niet kunnen begrijpen of volgen. Het voorstel bevat ook een paragraaf over evaluatie en controle op de naleving en stelt lidstaten in staat om reeds bestaande hogere niveaus van bescherming te handhaven. Over het mechanisme voor de evaluatie en de controle is nog geen besluit genomen, maar dit kan worden besproken als wordt gedebatteerd over het takenpakket van het voorgestelde Agentschap voor de fundamentele rechten.

27. Welke prioriteiten heeft u inzake nieuwe instrumenten die gebaseerd zijn op wederzijdse erkenning? Wederzijdse erkenning zou gebaseerd moeten zijn op vertrouwenwekkende maatregelen; wat gaat u doen om het wederzijds vertrouwen te versterken? En wat is met name uw beleid inzake de ontwikkeling van juridische opleidingen op Europees niveau?

Ik beschouw het in 2000 goedgekeurde "Programma wederzijdse erkenning" als de hoeksteen van het EU-beleid op dit gebied in de komende jaren.

Om dit te kunnen toepassen in burgerlijke zaken zou mijn eerste prioriteit zijn om de "Tampere-agenda" met voorstellen inzake alimentatieverplichtingen en kleine vorderingen zo spoedig mogelijk af te sluiten. Vervolgens zou ik het "Programma wederzijdse erkenning" op twee punten willen aanvullen: testamenten, successies en eigendomsaspecten van het gezinsrecht en een evaluatie van de werking van de reeds goedgekeurde instrumenten, hoofdzakelijk in de Brussel I en Brussel II-verordeningen. Zo kunnen deze instrumenten verbeterd worden en kan de geleidelijke afschaffing van het exequatur worden vergemakkelijkt. In dit verband moeten er ook aanvullende maatregelen worden uitgewerkt, zoals bepaalde minimale procedurele garanties teneinde het vertrouwen tussen de lidstaten te versterken. Bovendien zou ik willen nagaan op welke andere gebieden dan de gebieden die onder het "Programma wederzijdse erkenning" vallen er nog meer regelgeving inzake wederzijdse erkenning op het niveau van de EU nodig is. Zo lijkt het mij bijvoorbeeld dat de burgers en de economische actoren baat zouden hebben bij de uitbreiding van wederzijdse erkenning tot private en publieke documenten, zodat deze vrijelijk in de interne markt kunnen circuleren.

Wat betreft strafzaken denk ik dat het "Programma wederzijdse erkenning" moet worden geactualiseerd. In de procesvoorbereidende fase zouden instrumenten die zijn gebaseerd op wederzijdse erkenning het verkrijgen van bewijs moeten vergemakkelijken. In de fase na het proces zou een allesomvattend systeem van wederzijdse erkenning van eindvonnissen moeten worden ingesteld om grensoverschrijdende tenuitvoerlegging van vonnissen mogelijk te maken. In het kader van dit systeem zou ook een strafregister voor veroordelingen en ontzeggingen van rechten en bevoegdheden moeten worden opgezet. Daarnaast moet er verder gewerkt worden aan een mechanisme en criteria voor de keuze van een bevoegde rechter in strafzaken.

Het Parlement heeft volledig gelijk om een verband te leggen tussen vorderingen op het gebied van wederzijdse erkenning en versterking van het wederzijds vertrouwen. In een uitgebreide Europese Unie moet wederzijdse erkenning zijn gebaseerd op de zekerheid dat alle EU-burgers toegang hebben tot een rechtssysteem van hoge kwaliteit. Betere procedurele garanties en normen, de instelling van een systeem voor een objectieve en onpartijdige evaluatie van de kwaliteit van het gerechtelijk systeem in strafzaken, alsmede meer scholing op justitieel gebied zijn in dit opzicht van essentieel belang. Daarom moet het door het Europees Parlement voor 2004 en 2005 ingestelde uitwisselingsprogramma voor gerechtelijke autoriteiten ook volledig uitgevoerd worden.

28. Hoe gaat de Commissie reageren op het uitblijven van de tenuitvoerlegging of de onjuiste uitvoering van het kaderbesluit over het Europees aanhoudingsbevel in een aantal lidstaten? Kunt u toezeggen dat de Commissie zo spoedig mogelijk een vergaande harmonisatie van de definities van strafbare feiten en straffen zal bewerkstelligen voor de overtredingen die genoemd worden in de conclusies van Tampere en in het ontwerp voor een grondwettelijk verdrag?

Ik zou graag zien dat de Commissie op basis van de beschikbare informatie een verslag opstelt over het functioneren van het Europees arrestatiebevel en dit voor het einde van het jaar aan het Europees Parlement en de Raad voorlegt. Ondanks het feit dat er waarschijnlijk een aantal tegenstrijdige bepalingen of onvolkomenheden in dit verslag aan het licht komt, blijkt uit de huidige informatie over de praktische werking van het Europees arrestatiebevel dat het nieuwe systeem goed werkt en een reële verbetering is in vergelijking met de vroegere uitzettingsprocedures.

In geval van uitblijvende of onjuiste uitvoering van het besluit inzake het Europees aanhoudingsbevel heeft de Commissie volgens het huidige Verdrag niet het recht om een inbreukprocedure in te leiden en zo nodig een lidstaat voor het Hof van Justitie te dagen.

Maar in geval van uiteenlopende interpretaties of meningsverschillen tussen de lidstaten met betrekking tot de uitvoering van dit instrument kan de zaak wel degelijk voor het Hof worden gebracht als de Raad geen oplossing kan bewerkstellingen en een lidstaat besluit van deze mogelijkheid gebruik te maken. Ook is het mogelijk dat het Hof wordt gevraagd om een prejudiciële uitspraak te doen in een afzonderlijke zaak. Het verslag zou nuttige informatie op dit punt kunnen verstrekken.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam zijn er heel wat wetgevingsvoorstellen voor het op elkaar afstemmen van de definities van strafbare feiten en sancties op Europees niveau goedgekeurd en zijn andere voorstellen nog steeds in discussie in de Raad. Dit geldt voor de meeste strafbare feiten die in de Tampere-conclusies en in het Ontwerpverdrag tot vaststelling van een grondwet worden genoemd. In aanvulling hierop is meer wetgeving nodig om ernstige grensoverschrijdende misdrijven doeltreffender te kunnen aanpakken, met name als het gaat om georganiseerde misdaad, financiële misdrijven met inbegrip van de financiering van terrorisme en computercriminaliteit. Meer in het bijzonder zal ik voorstellen om de delictsomschrijving en de bestraffing van namaak, aanvallen op informaticastructuren en diverse vormen van deelneming in een criminele organisatie te harmoniseren.

Ook zal ik bijzondere aandacht schenken aan de reacties op het Groenboek over sancties en zal ik nagaan of bepaalde aspecten van het algemeen strafrecht moeten worden geharmoniseerd om uitvoering van een stafvonnis in een andere lidstaat dan de lidstaat waarin het vonnis werd geveld mogelijk en gemakkelijker te maken.

29. Aan het eind van het jaar zal de Europese Raad het nieuwe drugsbeleid van de Unie (2005 - 2012) vaststellen. Bent u het ermee eens dat de Commissie een belangrijke rol kan spelen bij het nader tot de burger brengen van het beleid van de Unie op een terrein als drugs, één van de grootste maatschappelijke zorgen? Wanneer komt de Commissie met het voorstel voor het eerste actieplan in het kader van de nieuwe strategie? Bent u niet van mening dat de Commissie nu een doorzichtiger en ambitieuzer benadering moet volgen in de wijze waarop zij kwesties op dit terrein behandelt? En welke veranderingen zou u willen aanbrengen?

Ik ben het met u eens dat de Europese instellingen een belangrijke rol moeten spelen bij het nader tot de burger brengen van het EU-beleid. Drugs zijn een van de grootste zorgen van de burger. Volgens een recente Eurobarometerenquête vindt 76% van de burgers dat de strijd tegen drugs een van de topprioriteiten van de EU moet zijn.

Ik ben van plan om de Commissie beter te laten inspelen op deze bezorgdheid. De nieuwe drugsstrategie van de EU voor de komende acht jaar zal worden bekrachtigd door de Europese Raad in december, waaruit blijkt dat de EU er veel aan gelegen is om deze dreiging weg te nemen. Maar dit streven moet wel worden omgezet in concrete acties. Daarom moet de Commissie begin 2005 een voorstel indienen voor een eerste drugsactieplan van de EU in het kader van de nieuwe strategie.

De Commissie is van plan om de dialoog te intensiveren tussen de beleidsmakers en het maatschappelijk middenveld op het punt van drugs. Daarom zal ik voorstellen om een dynamische dialoog met het maatschappelijk middenveld over drugs op te nemen in het werkprogramma van de Commissie voor 2005.

Ik ben het er volledig mee eens dat wij aan de duidelijke verwachting van de burger moeten voldoen door te kiezen voor een transparante en zichtbare aanpak van het drugsprobleem. De

coördinatie van het drugsbeleid - dat deel uitmaakt van mijn portefeuille - is in mijn ogen een politieke prioriteit om onderstaande redenen.

1. De EU-burgers en de regeringen van de lidstaten, maar ook derde landen en internationale organisaties, moeten een aanspreekpunt hebben met een "uniforme structuur" op het niveau van de Commissie. Hiervoor moet waarschijnlijk de manier waarop wij de dingen thans aanpakken, worden herzien.

2. Ook al is de rol van de EU op het gebied van drugs een aanvulling op de rol van de lidstaten, we moeten alle door het Verdrag geboden mogelijkheden benutten om deze plaag te bestrijden door i) de strijd tegen de drugshandel te intensiveren, ii) aandacht te besteden aan de slachtoffers door hun mogelijkheden te bieden om te reïntegreren in de maatschappij en iii) een antidrugsdimensie op te nemen in het extern beleid.

3. We moeten ervoor zorgen dat de EU blijft laten zien dat het waarde hecht aan een evenwichtige aanpak waarin ook sprake is van preventie, vraagvermindering, risicoverkleining en behandeling van de slachtoffers, alsmede veiligheidsaspecten.

4. Als commissaris voor vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid zal ik daarom - samen met mijn collega's die verantwoordelijk zijn voor andere beleidsterreinen met drugsaspecten - ijveren voor een betere coördinatie door de Commissie van het drugsbeleid dat enerzijds doeltreffend moet zijn en anderzijds aan de verwachtingen van het publiek moet voldoen.

30. Welke maatregelen zal de Commissaris nemen om te waarborgen dat de totstandkoming van de Ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid niet wordt belemmerd door de bijzondere situatie in diverse lidstaten, dat de Schengen-normen (die nu gelden in 22 lidstaten) als algemene regel in de Unie worden aangehouden en dat voorts vormen van versterkte samenwerking zich kunnen ontwikkelen wanneer lidstaten weigeren hun goedkeuring te hechten aan maatregelen ter waarborging van een hoger beschermingsniveau voor de grondrechten?

Juist. Artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie blijft samen met het Handvest van de grondrechten van de Unie dat nu is opgenomen in het constitutioneel verdrag, steeds van toepassing wanneer lidstaten binnen een Europees kader optreden, dus ook bij eventuele maatregelen van versterkte samenwerking.

Mijn ambitie op lange termijn is dat in een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid onze gemeenschappelijke regels gelijkelijk voor alle lidstaten gelden en dat de huidige situatie van "variabele geometrie" geleidelijk wordt afgeschaft. Maar ik erken dat versterkte samenwerking soms nodig kan zijn om de EU niet in haar voortgang te hinderen wanneer een minderheid van lidstaten sommige doelstelling niet onderschrijven. Schengen, een vorm van versterkte samenwerking sui generis, is daar een duidelijk voorbeeld van: juist ondanks het feit dat niet alle lidstaten het doel van afschaffing van controle aan de binnengrenzen deelden, was het mogelijk om een ruimte van vrij verkeer van personen tot stand te brengen en alle "flankerende maatregelen" uit te werken, zoals een gemeenschappelijk visumbeleid, een gemeenschappelijke regeling van controle aan de buitengrenzen alsmede een versterkte politiële

en justitiële samenwerking tussen lidstaten. De 10 nieuwe lidstaten hebben alle de Schengen-normen aanvaard, ofschoon de volledige uitvoering van het Schengen-acquis geleidelijk zal geschieden om tijd te geven voor invoering van alle nodige juridische, technische, administratieve en praktische maatregelen.

31. Welke maatregelen zal de commissaris nemen om enerzijds te waarborgen dat de kredieten die op de begroting voor de ruimte zijn uitgetrokken, met name bij de herziening van de financiële vooruitzichten voor de periode 2007-2013 en de invoering van een rubriek burgerschap, vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, ervoor zullen zorgen dat de beleidsdoeleinden die in het kader van het toekomstige programma Tampere II zijn vastgesteld worden bereikt en anderzijds dat deze kredieten op efficiënte en doorzichtige wijze worden beheerd?

Inderdaad.

Als men kijkt naar de ontwikkeling van de Gemeenschapsbegroting over de laatste jaren, wordt duidelijk dat de uitvoering van het Tampere-programma gepaard is gegaan met een snelle toename van het aantal financiële programma's, proefprojecten en voorbereidende acties. De nieuwe financiële vooruitzichten bieden de mogelijkheid tot vereenvoudiging en rationalisering van deze instrumenten, een doelstelling die ik zeer krachtig steun omwille van de transparantie.

Ik ben het eens met de huidige Commissie dat het Europees burgerschap een van de eerste doelstellingen moet worden van de Unie voor de komende jaren. Ik ben het er absoluut mee eens dat "Europees burgerschap als waarborg dient voor concrete rechten en plichten, in het bijzonder vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid zijn kernwaarden die de hoofdbestanddelen vormen van het Europees sociaal model".

Vereenvoudiging en rationalisering leiden tot grotere transparantie, omdat potentiële "ontvangers" van de programma's onmiddellijk zullen begrijpen aan welke doelstelling van algemeen EU-beleid hun deelname zal bijdragen. Naar mijn mening moeten de nieuwe financiële instrumenten zoveel mogelijk dezelfde gemeenschappelijke totstandkomings-, beheers- en uitvoeringsmechanismen hebben.

De nieuwe regelingen moeten de programma's als beleidsinstrument doelmatiger maken, waarbij dank zij behoorlijke monitoring en beoordelingssystemen lessen kunnen worden geleerd voor toekomstig beleid. Zij moeten ook zorgen voor meer flexibiliteit in de toewijzing van middelen aan verschillende acties binnen hetzelfde beleidsterrein, mede waardoor bij onverwachte gebeurtenissen snel kan worden gereageerd.

Tenslotte kan ik u verzekeren van mijn vastbeslotenheid om te zorgen voor behoorlijk toezicht op financieel beheer binnen de diensten. Ik zal van mijn diensten verlangen dat zij mij regelmatig verslag uitbrengen van de financiële circuits, de resultaten van alle auditing en alle beweringen van onregelmatigheid en alle opmerkingen van het Europees Parlement met betrekking tot het financieel beheer.

32. Welke maatregelen denkt u te gaan nemen, naar aanleiding van de goedkeuring van het programma Daphne II (2004-2008), ter voortzetting van de strijd tegen vrouwen- en kinderhandel in de EU?

De Commissie heeft dit fenomeen tijdig onderkend en een actieve rol gespeeld in de bestrijding van mensensmokkel, op de volgende wijze:

- de mededelingen die ze heeft uitgebracht in 1996, 1998 en 2000;
- wetgevingsvoorstellen, voor bijvoorbeeld strafsancties op smokkeldelicten en voor verblijfsvergunningen van korte duur voor slachtoffers die met de bevoegde autoriteiten samenwerken tegen de daders;
- door uitwisseling van best practice tussen deskundigen, bijvoorbeeld door workshops gefinancierd uit programma's als AGIS en DAPHNE en oprichting van een deskundigengroep inzake mensensmokkel.

Het verhinderen van mensensmokkel, de bescherming van slachtoffers en doelmatige vervolging en bestraffing van de daders blijven de drie belangrijkste elementen van het omvattende beleid van de Commissie tegen mensensmokkel. Coördinatie en samenwerking tussen overheidsdiensten en maatschappelijke organisaties (NGO's) zijn de belangrijkste bestanddelen van dit beleid. Het onderwerp is en blijft een vast punt in de dialoog van de Commissie met derde landen.

De Commissie zal haar activiteiten op dit gebied voortzetten en versterken, vooral door evaluatie van de uitvoering van het Kaderbesluit inzake bestrijding van mensensmokkel van 19 juli 2002, het verslag van de deskundigengroep uit te brengen, en een verslag aan de Raad voor te leggen over de resultaten van de Childoscope studie over de bijdrage van maatschappelijke organisaties bij het vinden van vermiste en seksueel misbruikte kinderen. In 2005 zal een Mededeling komen met een beoordeling van de vooruitgang in de bestrijding van dit kwaad en voorstellen voor verdere maatregelen waar nodig.

Vragen van de parlementaire commissie JURI

1. *Bent u van plan de harmonisering van het privaatrecht te bevorderen op gebieden die verband houden met integratie van de markt, zoals het handelsrecht en het overeenkomstenrecht?*

Prioriteit is voor mij de totstandbrenging van een Europese ruimte van rechtspleging in burgerlijke en handelszaken. Dat moet op de eerste plaats berusten op het beginsel van wederzijdse erkenning zoals geformuleerd in de Europese Raad van Tampere en in het "wederzijdse-erkenningsprogramma" van 2000. Ik geloof daarom dat wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in de EU in de eerste plaats moet worden gerealiseerd door vaststelling van geharmoniseerde jurisdictieregels op steeds meer gebieden, en ook van geharmoniseerde conflictregels. De nadruk op wederzijdse erkenning sluit evenwel niet uit dat harmonisatie van privaatrecht nodig kan zijn om het wederzijds vertrouwen in de rechtsstelsels van andere lidstaten te versterken. Voorts kan het nodig zijn dat een bepaald aantal minimumnormen van procesrecht worden ingevoerd of geharmoniseerd, zoals reeds voorzien in het wederzijdse-erkenningsprogramma.

In ieder geval wil ik onderstrepen dat op gebied van handelsrecht en overeenkomstenrecht reeds een aantal instrumenten bestaat die een bepaalde mate van harmonisatie tot stand brengen voor bepaalde sectoren zoals het consumentenrecht en het verzekeringsrecht. Zulke maatregelen bevorderen niet alleen verdere marktintegratie, maar versterken ook het wederzijds vertrouwen in de rechtsstelsels in Europa. Dit voor ogen houdend, ben ik vastbesloten om nauw samen te werken met mijn medecommissarissen om te verzekeren dat harmonisatie van materieel privaatrecht op de gebieden onder hun verantwoordelijkheid aan deze doeleinden bijdraagt.

2. *Welke grenzen stelt het subsidiariteitsbeginsel naar uw mening aan het optreden op het gebied van het burgerlijk recht? Kunt u zich een communautair wetboek voor het verbintenissenrecht voorstellen?*

Het effect van het subsidiariteitsbeginsel op communautair optreden *in abstracto* laat zich moeilijk inschatten, niet alleen voor het privaatrecht maar ook voor andere rechtsgebieden. Ik ben van mening dat de naleving van het subsidiariteitsbeginsel steeds moet worden beoordeeld voor ieder beoogd optreden op EU-niveau afzonderlijk, en wel in het licht van de doelstellingen die met dat optreden worden nagestreefd. In dat opzicht ben ik een krachtig aanhanger van de versterkte rol van de nationale parlementen zoals de toekomstige grondwet dat regelt.

Het idee van het communautaire wetboek verbintenissenrecht is op lange termijn interessant maar wat wij nodig hebben is een stapsgewijze benadering. Er is een actieplan voor het Europees overeenkomstenrecht van start gegaan. Het is in ieder geval mijn overtuiging dat het toekomstige werk aan een "gemeenschappelijk referentiekader" moet worden ondernomen in nauw overleg met de verschillende belanghebbenden en niet een puur academische oefening mag zijn. Voorts moet de vorm waarin eventueel optreden in de toekomst wordt gegoten, zorgvuldig worden gekozen met het oog op het subsidiariteitsbeginsel.

Hoe dan ook wil ik de harmonisatie van conflictregels op het gebied van verbintenissenrecht voortzetten, door verder te werken aan de zogenoemde "Rome II" ontwerpverordening , en door

een behoorlijke follow-up op het Groenboek over de modernisering en omzetting in een verordening van het Verdrag van Rome van 1980 ("Rome I"). Ik ben er zeker van dat het bestaan van geharmoniseerde conflictregels een belangrijke stap zal zijn bij de totstandbrenging van een werkelijke ruimte van privaatrecht. Ik heb er alle vertrouwen in dat dit op korte termijn realiseerbaar is.

3. Welke verdere actie wilt u gaan ondernemen om de Europese justitiële en niet-justitiële netwerken te verbeteren en uit te bouwen? Heeft het volgens u nut om de opleiding van advocaten en leden van de rechterlijke macht een meer Europese dimensie te geven? Zo ja, hoe?

Ik geloof dat de oprichting in 2001 van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken een belangrijke bijdrage is geweest aan een versterkte justitiële samenwerking, een betere toegang tot de rechter voor de burger, en een daadwerkelijke toepassing van het Gemeenschaprecht. Maar om zijn doel te bereiken moet dit Europees netwerk kunnen rekenen op de serieuze deelname door de door de lidstaten aangewezen contactpunten en op krachtige steun van de autoriteiten van de lidstaten. Ik zou de werking ervan in de komende jaren willen verbeteren, de actie consolideren en zijn relaties met andere Europese netwerken uitbouwen (zoals het Europese extrajudiciële netwerk voor grensoverschrijdende geschillenregeling - EEJ-NET). Ik zou de lidstaten daarom willen aanmoedigen om op nationaal niveau de nodige middelen voor het netwerk beschikbaar te stellen.

Op het gebied van de strafrechtpleging heeft het Europese justitiële netwerk profijt gehad van de integratie van zijn secretariaat en begroting in die van Eurojust. Deze samenwerking zou ik graag nog verder zien versterkt.

Wat de opleiding van de juridische beroepen betreft, er is al een aantal communautaire programma's (Civil Framework Programme, AGIS) om dit soort activiteiten te steunen. Ik geloof vooral dat de bevordering van uitwisseling tussen rechters en aanklagers binnen de Europese Unie heel belangrijk is om wederzijds vertrouwen te ontwikkelen, het niveau van kennis van EU-instrumenten te verhogen, de behoorlijke uitvoering van die instrumenten in de lidstaten te verzekeren, en regelmatige contacten tussen degenen die verantwoordelijk zijn voor de juridische opleidingsinstituten in de lidstaten en kandidaat-landen op te bouwen. Ik zou het "uitwisselingsprogramma voor rechterlijke autoriteiten" van het Europees Parlement willen uitbouwen tot een permanente structuur voor de uitwisseling en opleiding van magistraten.

4. Welke voordelen kunnen particulieren en ondernemingen werkelijk verwachten van harmonisatie van het procesrecht in grensoverschrijdende gevallen? Zijn de tot dusverre genomen maatregelen op dit gebied afdoende?

Ik zie meerdere voordelen voor particulieren en ondernemingen bij enige mate van harmonisatie van de procesrechtelijke regels voor de verkrijging van een rechterlijke beslissing: gemakkelijker toegang tot de rechter, eenvoudige en doelmatige procedures en betere waarborgen voor de rechten van partijen, waardoor ook de wederzijdse erkenning van de eindbeslissingen zal worden vergemakkelijkt. Nu moet bijvoorbeeld een onderneming met debiteuren in meerdere landen verschillende procedures gebruiken om in elk land haar vorderingen te innen, met verschillende vormvoorschriften, verschillende termijn, verschillende procedurele stappen die moeten worden

gevolgd, enz. Ik steun het voorstel voor een verordening inzake een Europees betalingsbevel. Interessant is dat dit voorstel de bestaande procesrechtelijke wetgeving in stand laat, maar daarnaast een nieuwe facultatieve procedure invoert ter keuze van de crediteur. Het wordt aan deze overgelaten om in vrijheid, in elk specifiek geval te beslissen of hij gebruik wenst te maken van de nationale procedure of van de Europese.

Het is mijn sterke mening dat harmonisatie moet worden doorgevoerd met respect voor de nationale tradities, beperkt moet blijven tot wat nodig is, en alleen in zaken met "grensoverschrijdende implicaties", wat voor mij niet neerkomt op een beperking tot zogenoemde "grensoverschrijdende zaken".

We zouden bijvoorbeeld een in een bepaalde lidstaat gevestigde onderneming niet moeten verbieden om tegen haar in diezelfde lidstaat gevestigde debiteuren een Europese procedure te gebruiken waarvan haar internationale concurrenten wel gebruik kunnen maken. Dat zou zich niet verdragen met het doel van een enkele ruimte van rechtspleging voor allen en zou ook vragen omtrent discriminatie kunnen opwerpen. Hetzelfde geldt voor eventuele toekomstige Europese wetgeving ter invoering van minimum procedurele waarborgen ter vergemakkelijking van wederzijdse erkenning: zulke wetgeving kan per definitie geen onderscheid maken tussen "interne" en "grensoverschrijdende" gevallen.

De voordelen van harmonisering hangen natuurlijk af van de kwaliteit van de Europese wetgeving; op dit punt heb ik hoge ambities en reken ik op uw steun.

5. ***Wat het internationaal privaatrecht betreft, hoe ziet u de toekomstige relaties met het Haags Verdrag, in het bijzonder waar het gaat om een actievere rol voor het Parlement? Acht u het problematisch om het land-van-oorsprong-beginsel te rijmen met het internationaal privaatrecht? Welke stappen zou u eventueel op internationaal niveau nemen om te zorgen voor een uniforme benadering voor de keuze van het toepasselijk recht op transacties via Internet?***

De Haagse Conventie voor internationaal privaatrecht zie ik als een van onze belangrijkste fora voor het uitbouwen van onze betrekkingen met derde landen op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken en handelszaken, op een samenhangende, georganiseerde en multilaterale wijze. Dat is de reden waarom ik er hard aan zal trekken om de lopende onderhandelingen met het oog op de toetreding van de Europese Gemeenschap tot die organisatie zo spoedig mogelijk af te ronden. Ik zal ook mijn best doen om binnen de mogelijkheden van het Verdrag recht te doen aan de legitieme belangstelling van het Europees Parlement in de verschillende onderhandelingen in het kader van de Haagse Conventies.

Ik denk dat het internationaal privaatrecht en het land-van-oorsprong-beginsel elkaar aanvullen. Conflictregels, ongeacht of zij zijn vastgelegd in zuiver nationaal recht, in Gemeenschapsrecht of in internationale verdragen, moeten in internationale situaties uitsluitsel geven over de vraag welk recht op die situatie moet worden toegepast. De criteria daarbij hebben niet zozeer te maken met de inhoud van de verschillende rechtsstelsels als wel met het verband tussen dat recht en de specifieke situatie. Het land-van-oorsprong-beginsel is zeer belangrijk. Dat houdt in dat binnen de Europese Gemeenschap de toepassing van de wet van een lidstaat op in andere

lidstaten gevestigde ondernemingen niet mag leiden tot ongerechtvaardigde beperkingen op het vrije verkeer van goederen en diensten.

De discussies in verschillende internationale fora over het recht dat van toepassing is op transacties die via het internet worden gesloten, zijn zeer complex, waarbij wordt gekeken naar de verschillende belangen die op het spel staan en de verschillende nationale tradities. Ik wil graag actief aan die discussies bijdragen om passende oplossingen te vinden die in een globale context kunnen werken.

6. Welke maatregelen denkt u te zullen nemen om te zorgen dat de lidstaten het EU-recht volledig overnemen en correct toepassen? Zult u sancties vorderen overeenkomstig artikel 228, met name via de niet-nakomingsprocedure voor het Hof van Justitie? Zijn er alternatieve mechanismen om hetzelfde resultaat te bereiken?

De primaire verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van Gemeenschapsrecht, zowel het Verdrag als secundaire wetgeving (verordeningen, richtlijnen en besluiten) ligt bij de lidstaten. Maar samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten is van cruciaal belang voor effectief toezicht op de toepassing van het Gemeenschapsrecht.

Ik zal alle nodige moeite doen om mij door de lidstaten accuraat te laten informeren over de instrumenten waarmee zij EU-wetgeving in nationaal recht omzetten, en de praktische maatregelen die zij nemen ter uitvoering daarvan. Ik zal erop staan dat onverenigbaarheden op basis van zorgvuldige analyse aan het licht komen en ik zal niet aarzelen om daaraan bekendheid te geven. In het huidige juridisch bestel is artikel 226 EGV niet van toepassing op zaken die onder titel VI VEU vallen, en de controlemiddelen zijn beperkt.

Ik ben daarom voornemens om verbetering te brengen in enerzijds het preventief optreden ter handhaving van het EU-recht en anderzijds de toezichtsinstrumenten en -praktijk om de juiste toepassing van dat EU-recht te controleren.

Het is mijn bedoeling om deze methoden uit te bouwen en te verzekeren dat zij op alle gebieden van het gemeenschapsrecht onder mijn verantwoordelijkheid worden toegepast waar zij van nut kunnen zijn, om het preventieve stadium van het toezicht te versterken. Voorbeelden van te gebruiken methoden zijn: interpretatieve mededelingen over specifieke gebieden van gemeenschapsrecht (zowel het Verdrag als de secundaire wetgeving), het gebruik van comités van deskundigen en netwerken om de Commissie bij te staan, en oprichting van ad hoc-deskundigengroepen op bijzondere gebieden, voor uitwisseling van informatie en good practice tussen lidstaten.

Ik zal echter zorgen dat de juiste tenuitvoerlegging van de vastgestelde instrumenten stelselmatig en zorgvuldig wordt gevolgd en dat het door de Commissie op basis van de geleverde informatie uitgebrachte verslag met zijn conclusies wordt voorgelegd aan het Parlement. Zulke verslagen hebben een politieke weerslag en in gevoelige aangelegenheden, zoals de tenuitvoerlegging van het Europees arrestatiebevel, zal daarover waarschijnlijk in brede kring worden gediscussieerd.

Het optreden van de Commissie tegen vermoedelijke niet-nakoming van

gemeenschapswetgeving omvat de verschillende fasen van deze procedure die is geregeld in de artikelen 226 en 228 van het Verdrag. Deze procedure wordt aangewend om elke twijfel over de betekenis van het Gemeenschapsrecht te doen verdwijnen, een einde te maken aan de niet-nakoming en aldus de juiste werking van het communautaire rechtsstelsel te verzekeren.

Als in een niet-nakomingszaak als bedoeld in artikel 226 van het Verdrag na het doorlopen van de voorgaande fasen eenmaal een uitspraak van het Europees Hof van Justitie is verkregen, moet een eventueel verzuim van een lidstaat om zich snel naar die uitspraak te voegen worden aangemerkt als zeer ernstige inbreuk op het EU-recht. Er mag geen twijfel over bestaan dat de Commissie in zulke gevallen zal optreden krachtens artikel 228, wat eventueel kan leiden tot een tweede zaak voor het Hof van Justitie, ditmaal met oplegging van een boete.

Zoals ik reeds zei, is het belangrijkste doel van de niet-nakomingsprocedure te bereiken dat de lidstaat zich aan het EU-recht conformeert, waardoor de Europese burgers en ondernemingen van het volledig genot van de hun toekomende rechten blijven verzekerd.

Dit kan soms doelmatig worden bereikt door mechanismen die de formele procedures wegens verzuim van een verplichting kunnen aanvullen of vervangen.

Hier kunnen de volgende aanvullende mechanismen worden genoemd:

1. In geval van talrijke en herhaalde schendingen van gemeenschapsregels in een bepaalde sector is globale onderhandeling met de betrokken lidstaat soms effectiever gebleken dan een niet-nakomingsprocedure.

2. De zogenoemde "package meetings" die voorzien in een constante dialoog en samenwerking tussen de Commissie en de betrokken autoriteiten in een lidstaat, waarbij een "package" van gevallen worden besproken en oplossingen worden gezocht buiten de rechter om.

3. Waar het gaat om toepassing van richtlijnen waarbij rechten worden toegekend voor een zeer groot aantal burgers en die van geval tot geval een oplossing vergen, kunnen ad hoc-contactpunten doelmatig blijken te zijn.

4. Tenslotte kan de oprichting van onafhankelijke en gespecialiseerde nationale autoriteiten in sommige gevallen bijdragen tot vergemakkelijking van de taken van de Commissie in haar rol als hoedster van de Verdragen.

7. Welke concrete maatregelen denkt u te zullen nemen om te verzekeren dat lidstaten de gemeenschapswetgeving tijdig omzetten? Stelt u zich een situatie voor waarin meerdere lidstaten, waaronder uw eigen land, hebben verzuimd een belangrijke liberalisatierichtlijn uit te voeren. Bepaalde kringen staan afwijzend tegenover de betrokken maatregel en er zijn plaatselijke verkiezingen op komst. Het Parlement dringt aan op niet-nakomingsprocedures en de Juridische Dienst staat startklaar. De minister belt u van huis op. Wat gaat u hem zeggen? En wat zegt u het Parlement?

Om te waarborgen dat het gemeenschapsbeleid doelmatig wordt uitgevoerd en het beoogde

effect heeft, en daarbij het vertrouwen van het publiek te winnen, moeten de instellingen ervoor zorgen dat de toepassing van het Gemeenschapsrecht doelmatig in het oog wordt gehouden. Deze toezichthoudende taak is aan de Europese Commissie toevertrouwd in haar exclusieve rol als "hoedster van het Verdrag".

De Commissie gebruikt reeds een vereenvoudigde en versnelde procedure voor de voortgangscontrole op de eerste nodige stappen van nationale tenuitvoerlegging, in de vorm van aanmelding van nationale uitvoeringsmaatregelen. Deze procedure verschaft automatisch een beeld van wat de lidstaten hebben gedaan en voorziet in een zeer onmiddellijke voortgangscontrole. Deze procedure heeft de laatste jaren doelmatig gefunctioneerd en zal worden blijven gebruikt ter verzekering van een stelselmatige aanpak van te late aanmeldingen.

Een aantal maatregelen heeft de Commissie reeds ingevoerd om de omzetting van richtlijnen te verbeteren. De Commissie moet die maatregelen pro-actief toepassen en versterken om maximale resultaten te verzekeren.

Wanneer een lidstaat na allerlei discussie en ondanks alle positieve maatregelen om omzetting te bespoedigen, geen oplossing weet te vinden in overeenstemming met het gemeenschapsrecht, moet de Commissie de nodige stappen zetten volgens de in het Verdrag vastgelegde voorwaarden. Natuurlijk is deze procedure nogal lang en heeft de lidstaat vele mogelijkheden om zijn standpunt te verdedigen.

Als een minister in een moeilijke politieke positie de verantwoordelijke commissaris belt, is de commissaris verplicht naar hem te luisteren. Er zijn dan ofwel nieuwe elementen die de vroegere situatie wijzigen, of de commissaris heeft geen reden om zijn houding te wijzigen en zal dus optreden overeenkomstig het Verdrag. Het EU-stelsel is gebaseerd op het rechtsstaatbeginsel en geen minister kan zich aan dat feit onttrekken. Het Parlement dient overeenkomstig de bestaande wetgeving en de kaderovereenkomst over het vervolg van de procedure te worden geïnformeerd. Een dergelijke situatie vraagt om evenwicht tussen respect voor de regels en zorgen dat de Commissie niet tot speelbal wordt in een verkiezingscampagne.

8. Hoe denkt u het recht van controle van het Parlement op de uitvoeringsbevoegdheden van de Commissie (comitologie) te kunnen versterken? Bent u bereid het Parlement dezelfde behandeling en dezelfde mate van toegang tot informatie toe te kennen als de Raad? Bent u van mening dat het in deze kwestie mogelijk is vooruit te lopen op de bepalingen in de Grondwet?

Ik ben het ermee eens dat transparantie van wezenlijk belang is met het oog op de verantwoordingsplicht. Wat in het bijzonder het werk van de zogenoemde "comitologie"-comités betreft, zou ik het Parlement graag willen wijzen op het feit dat besluit 1999/468/EG van de Raad de Commissie reeds verplicht tot invoering van ambitieuze transparantiemaatregelen, waaronder publicatie van de lijst van bestaande comités en een jaarlijks verslag over de activiteiten van die comités.

Naast deze transparantiemaatregelen voor het bredere publiek, regelt het besluit van de Raad ook het regime van bevoorrechte informatie van het Europees Parlement dat nader is uitgewerkt in de

kaderovereenkomst tussen EP en de Commissie. Hierdoor kan het EP worden geïnformeerd over het werk van de comitologiecomités en in het bijzonder gebruik maken van zijn recht om nauwlettend toe te zien op de uitvoeringsmaatregelen van bij medebeslissing vastgestelde wetgeving. Hieraan moet ik toevoegen dat de Commissie in 2003 een openbaar register heeft geopend van alle comitologiedocumenten die door de Commissie aan het Europees Parlement zijn toegezonden. Dit register verschaft het publiek ook rechtstreekse toegang tot veel van die documenten.

De Grondwet verduidelijkt het juridische kader van de uitvoeringsbevoegdheden van de Commissie, door onderscheid te maken tussen enerzijds gedelegeerde verordeningen waarbij de Commissie de niet-essentiële elementen van wetten en kaderwetten kan aanvullen of wijzigen (en waarbij het EP en de Raad op gelijke voet verkeren: artikel I-36) en anderzijds de werkelijke uitvoeringshandelingen (waarvoor de voorschriften en algemene beginselen worden vastgelegd bij wet (d. w. z. volgens de medebeslissingsprocedure): artikel I-37). De Grondwet bevat echter geen nieuwe elementen waar het gaat om transparantie in de uitoefening van zulke bevoegdheden door de Commissie.

9. Hoe sterk denkt u te zullen vasthouden aan de toezegging in het interinstitutioneel akkoord over betere wetgeving, om verouderde besluiten af te schaffen en gecompliceerde regelingen te vereenvoudigen? Zal er specifieke aandacht worden besteed aan dit punt door middel van uitgebreide impact assessment?

De Commissie heeft reeds in 2002 een breed actieplan van start doen gaan over betere regelgeving, dat het kader en het basis biedt voor de bijdragen van de Commissie ter invulling van het interinstitutioneel akkoord voor betere wetgeving.

Ik sta volledig achter de huidige agenda van de Commissie voor betere regelgeving en ik zal me zeker inspannen om dit belangrijke werk voort te zetten in de nieuwe Commissie: zorgen dat nieuwe wetgeving niet overdreven ingewikkeld is, verouderde wetgeving intrekken en oude wetgeving vereenvoudigen.

Gezien de relatief recente invoering van het acquis op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken, zal mijn bijdrage zich waarschijnlijk eerder richten op eenvoud en kwaliteit van nieuwe wetgeving.

De door de Commissie gevolgde integrale en multisectoriële benadering voor de effectbeoordeling van beleidsvoorstellen[1] zal centraal staan in de realisering van de door mij toegezegde hoge kwaliteit en eenvoud van de wetgeving op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.

10. De Europese Commissie bereidt op het ogenblik de toekomstige richtsnoeren voor een nieuw programma 2004-2009 in verband met de ontwikkeling van de Europese Unie als een Ruimte van vrijheid, veiligheid

[1] COM(2002) 276 def.

en rechtvaardigheid, voor. Wat zijn uw prioriteiten op het punt van burgerlijk recht en procesrecht?

Het is zeker van essentieel belang te zorgen voor volledige en correcte uitvoering van het reeds aanvaarde "acquis" en ik neem mezelf plechtig voor hieraan de nodige aandacht te zullen geven. Bovendien zal ik gebruik maken van alle mogelijkheden die het Europees justitieel netwerk in civiele zaken biedt om de effectieve en praktische toepassing van de communautaire instrumenten te bevorderen. Tevens ben ik ervan overtuigd dat deze terechte aandacht voor de uitvoering geen reden is voor uitstel van nieuwe wetgevingsinstrumenten, zoals de Commissie in haar mededeling van juni jl. heeft benadrukt.

Ik ben daarom vastbesloten om vaart te zetten achter de resterende punten van het Tampere-mandaat en te streven naar volledige tenuitvoerlegging van het wederzijdse erkenningsprogramma (met name op gebieden waar geen Europese wederzijdse erkenningsregels bestaan). Ik zal ook blijven letten op andere gebieden dan die onder het wederzijdse erkenningsprogramma. Ik meen bijvoorbeeld dat de behoefte van burgers en marktdeelnemers op het punt van wederzijdse erkenning zich niet beperkt tot rechterlijke beslissingen. In een ruimte zonder binnengrenzen zouden bijvoorbeeld particuliere en openbare documenten zo vrij mogelijk moeten kunnen circuleren en zouden administratieve formaliteiten die het vrije verkeer van documenten beperken, moeten worden afgeschaft of tot een onmisbaar minimum worden teruggebracht. Duurzame inspanningen naar een doelmatiger tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in de EU, de "achilleshiel" van de gemeenschappelijke ruimte van civiele rechtspleging, zal ook deel uitmaken van mijn beleid. Het spreekt vanzelf dat ik zal verzekeren dat verdere legislatieve ontwikkelingen recht zullen doen aan de juridische en rechterlijke tradities van de lidstaten en dat zij zullen worden gepresenteerd op basis van uitvoerige raadpleging van alle belanghebbenden.

11. De Haagse conferentie voor internationaal privaatrecht verkeert in de slotfase van de voorbereiding van een conventie inzake overeenkomsten over de exclusieve keuze van een forum ("conventie") voor transacties in het zakenleven. Namens de Unie neemt de Europese Commissie deel aan de onderhandelingen van de conventie. Intussen is de Commissie over deze kwestie een openbare raadpleging begonnen. Bent u voorstander van aansluiting van de EU bij de conventie?

Bij lezing van het raadplegingsdocument waarop u doelt, begrijpt iedereen hoe ingewikkeld het ontwerpverdrag over exclusieve forumkeuzebedingen is en hoe moeilijk de lopende onderhandelingen zijn. De publieke raadpleging moet de Commissie meer inzicht verschaffen in de preoccupaties van het Europese zakenleven en andere belanghebbende partijen, zodat zij het mogelijke effect van de verschillende in de onderhandelingen besproken opties beter kan evalueren. Ik ben ervan overtuigd dat het succes van de Conventie de internationale handel en het Europese zakenleven zeer ten goede zou komen. Maar alles hangt af van het resultaat van de onderhandelingen: als we tot een evenwichtige conventie komen die de legitieme belangen van de Europese ondernemingen kan waarborgen, ben ik natuurlijk voorstander van toetreding van de Gemeenschap. Gezien het belang van die Conventie denk ik in ieder geval dat er na afsluiting van de onderhandelingen een behoorlijke effectbeoordeling moet plaatsvinden aan de hand van

de uiteindelijke tekst, voordat de Commissie de Raad voorstelt de Conventie te ondertekenen of ertoe toe te treden.

12. Bescherming van de rechten van de burger vormt het hart van ons democratisch stelsel, dat uitgaat van de rechtsstaat. Het handvest van grondrechten dat is opgenomen in het grondwettelijk verdrag en in het Europees rechtsstelsel biedt de burgers aanvullende bescherming, zelfs tegen hun eigen lidstaat. Het heeft betrekking op de burger als consument, werknemer, gepensioneerde, patiënt, student, ambtenaar, maar ook als onderdaan van de Unie, ten aanzien van de Europese overheid en haar functionarissen. Welke prioriteiten heeft u op het punt van de wettelijke en justitiële bescherming van de burger?

Ik onderschrijf volledig dat het belangrijk is de rechten van burgers te beschermen; die rechten dienen in de rechtsstelsels van de respectieve lidstaten doelmatig te worden beschermd.

In dit verband meen ik dat een doelmatiger en beter functionerende rechtspleging een algemene prioriteit moet zijn. Om die reden zal ik het werk van de Europese Commissie voor doelmatige rechtspleging (CEPEJ) in het kader van de Raad van Europa steunen en bevorderen. Ook binnen de bevoegdheidsgrenzen van de Unie zullen we regelmatig te maken krijgen met vele aspecten die verband houden met doelmatiger rechtspleging (bekorting van termijnen, daadwerkelijke tenuitvoerlegging van beslissingen, enz.).

Ik denk ook dat de rechtsbescherming van de burger ook een daadwerkelijke toegang tot de rechter behoort te omvatten, zoals gedefinieerd door het Hof van Straatsburg. Ik ben zeker bereid om dit doel na te streven in het kader van de Europese Unie en mijn bedoeling is niet om theoretische illusoire rechten te waarborgen, maar rechten die praktisch zijn en doelmatig. In dit opzicht geven de richtlijnen inzake rechtshulp en compensatie voor misdaadslachtoffers duidelijk uiting aan het voornemen van de EU om de rechtsbescherming van burgers te verbeteren. Mijn doel is om een behoorlijke uitvoering van deze richtlijnen door de lidstaten te verzekeren en die regels zonodig aan te vullen met nieuwe maatregelen van dezelfde strekking.

13. Op 28 april 2004 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd voor een kaderbesluit over de rechten van verdachten en aangeklaagden in strafzaken in de gehele Europese Unie. Bent u ook van mening dat dit hoge prioriteit geniet voor de Unie wegens het tot stand brengen van wederzijds vertrouwen, gezien het feit dat rechtsmiddelen zoals het al in werking getreden Europese aanhoudingsbevel grote betekenis hebben voor de grondrechten? Welke benadering kiest u om voorwaarden te scheppen voor een zo spoedig mogelijke goedkeuring van dit besluit?

Ik sluit mij volledig aan bij de zienswijze dat een maatregel ter waarborging van het recht van verdediging en bevordering van wederzijds vertrouwen van essentieel belang is. Een maatregel voor de bescherming van de rechten van particulieren werd in Tampere besproken tegelijkertijd met instrumenten als het Europese aanhoudingsbevel en andere initiatieven die vervolging

moeten vergemakkelijken; dat was niet ingegeven door de reactie op die initiatieven, maar moet eerder als tegenhanger van die initiatieven worden gezien. Het voorgestelde kaderbesluit over bepaalde procedurele rechten in strafzaken zullen alle wederzijdse erkenningsmaatregelen op strafrechtgebied vlotter laten functioneren, omdat de lidstaten eerder bereid zijn te geloven dat ook andere lidstaten behoorlijke waarborgen kennen. Het is belangrijk dat degenen die beroepsmatig op dit gebied werkzaam zijn en met wederzijdse erkenningsinstrumenten werken, zoals het Europees aanhoudingsbevel, het nodige vertrouwen hebben in de wijze waarop andere rechterlijke en politiële autoriteiten in de EU te werk gaan, omdat een soepele werking in de dagelijkse praktijk van dat vertrouwen afhangt.

Ik zal al het mogelijke doen om te zorgen dat het voorgestelde kaderbesluit zo spoedig mogelijk door de Raad wordt aangenomen en door de lidstaten ten uitvoer gelegd. De vraag is of de Raad tot unanieme overeenstemming zal kunnen komen. In het verleden hebben sommige lidstaten enige terughoudendheid doen blijken. Mijn voorganger, de heer Vitorino, heeft de standpunten aangehoord van de vertegenwoordigers van de lidstaten toen het Groenboek over procedurele waarborgen werd besproken in de informele BJZ-Raad in Veria in maart 2003 en er heeft uitgebreide raadpleging plaatsgevonden voordat het voorstel werd ingediend. In de aangenomen tekst zijn veel van de in de raadplegingsprocedure naar voren gebrachte bezwaren verwerkt; ik hoop dat in zodanige mate aan die bezwaren is tegemoetgekomen dat de lidstaten die zich er tegen hebben verzet, dit voorstel nu kunnen steunen.

14. Wat beschouwt u in de komende jaren als prioriteit en als civiele doelstellingen bij het verwezenlijken van de agenda van Tampere voor een Europese ruimte van rechtvaardigheid, met name op het punt van het burgerlijk recht en het handelsrecht?

De benadering die ik op een eerdere vraag heb geschetst, betekent dat een aantal specifieke acties en wetgevingsvoorstellen voortvarend moeten worden aangepakt.

Om de kwestie aan de in de Tampere-agenda aangewezen maatregelen uit te voeren, ben ik vastbesloten om het werk voort te zetten aan het "Rome II"-voorstel over het toepasselijke recht voor niet-contractuele verbintenissen, de voorgestelde verordening inzake het betalingsbevel en de toekomstige voorstellen inzake kleine vorderingen en mediatie (ADR).

Daarnaast zou ik snel met voorstellen willen komen voor onderhoudsverplichtingen en voor modernisering en communautarisering van het Verdrag van Rome inzake het toepasselijk recht voor contractuele verbintenissen ("Rome I").

Dan zou ik het werk willen voortzetten langs twee verschillende wegen: eerst, wederzijdse erkenning tot stand brengen op de twee hoofdgebieden die door het programma worden bestreken, namelijk testamenten en opvolging en eigendomsaspecten van het familierecht en ten tweede, evaluatie van het functioneren van de reeds vastgestelde instrumenten, namelijk de Brussel I- en Brussel II-verordeningen, met het oogmerk deze te verbeteren en door te gaan met de geleidelijke afschaffing van het "exequatur", hetgeen de uitwerking van aanvullende maatregelen zal vergen, zoals bepaalde minimum procedurele waarborgen, om het vertrouwen tussen de lidstaten te versterken.

Wat het optreden betreft op andere gebieden, zoals ruimere erkenning van sommige particuliere en openbare documenten, denk ik dat bijvoorbeeld enig optreden nodig zal zijn ter verbetering van het wederzijds vertrouwen in erfrechtelijke certificaten, administratieve documenten die nodig zijn om eigendomsregisters aan te passen, enz. Wat de tenuitvoerlegging betreft, ben ik van plan om op de reeds aangewezen gebieden (zoals voorlopige beschermende maatregelen, transparantie van vermogensbestanddelen van debiteuren en aanhechting van bankrekeningen) zo spoedig mogelijk adequate maatregelen en voorbereidende werkzaamheden van start te doen gaan, en daarnaast andere maatregelen aan te wijzen die nodig zijn voor een doelmatige tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen.